Scientific Journal Of New Islamic Civilization Fundamental Studies
Vol.9, No.2 (Serial 18), Autumn & Winter 2026-27
DOI: 10.22070/nic.2026.20533.1403
(Research Article)

Designing and explaining the civilization-building transformation model in the higher education system from the perspective of Imam Khamenei

Atieh Bohrani *
Zahra Foroutani **

Received on: 09/12/2025
Accepted on: 19/05/2026

Abstract

Purpose: One of the most important keywords used in Imam Khamenei's statements is the concept of transformation. This category includes changes in various fields, including changes in the country's higher education system. Given the importance of the subject, this research aims to design and explain the civilization-building transformation model in the higher education system from the perspective of Imam Khamenei.
Methodology: The research method is qualitative and fundamental. Since the results of this research can be used to create transformation in the higher education system, this research is also considered practical from this aspect. For data analysis, the theme analysis method was used and 184 basic themes, 41 organizing themes and 14 overarching themes were extracted.
Findings: According to the findings of the research, the central theme extracted from Imam Khamenei's statements is the need for a deep transformation in the higher education system based on the identity and foundations of Quranic culture and the model of civilization-building and monotheistic scientific progress. on optimizing the performance and

* Assistant Professor, Department of Public Administration, Faculty of Management, Economics and Accounting, PayameNoor University,Tehran; Iran.
bohrani468@pnu.ac.ir 0000-0003-3292-4614
** Associate Professor, Department of Public Administration, Faculty of Management, Economics and Accounting, PayameNoor University,Tehran; Iran. (Corresponding Author).
ZFor@pnu.ac.ir 0000-0002-5741-9297

Scientific Journal Of New Islamic Civilization Fundamental Studies
Vol.9, No.2 (Serial 18), Autumn & Winter 2026-27
DOI: 10.22070/nic.2026.20533.1403
(Research Article)

structure of the country's educational and research system, updating and fully implementing the comprehensive scientific plan, aiming at higher education and making it mission-oriented, improving quality, elitism, modeling committed and successful scientific elites, jihadi management and handing the university over to the authorities committed, continuous and civilizing scientific leap and effort, development of science and fundamental research, scientific needs assessment through communication with industry and society, targeted research with an approach to solving the country's problems, development of useful, skill-oriented and practical science, self-confidence and innovation in science production, Ethical and justice-oriented science, transcendental education, teaching life skills and Islamic lifestyle, evolution in human sciences, directing the production of science, theory and education of the scientist, development of science and research in the second step of the revolution, scientific leap in the scientific perspective Islamic civilization, the use of sciences based on Islamic foundations and monotheistic culture and negation of the western model, scientific interaction and synergy, scientific idealism with the aim of crossing the borders of current knowledge, conquering scientific peaks and gaining scientific authority in the world in the perspective of modern Islamic civilization and realizing Hayat Tayyaba is emphasized.

Conclusion: Based on the results of the research, from the perspective of Imam Khamenei, the current system of higher education in the country does not respond to the goals and needs of the country and requires a fundamental transformation, and this transformation must be based on Islamic identity, Quranic principles and transcendental education and training with a model of scientific progress that builds civilization and monotheism. In the perspective of the main goal of the Islamic Revolution, which is to create a new Islamic civilization and achieve a good life, it will lead to the conquest of scientific peaks and gaining scientific authority in the world.

Keywords: Imam Khamenei, Civilizing transformation, transformation in higher education system, Islamization of universities, content analysis

دوفصلنامه علمی مطالعات بنیادین تمدن نوین اسلامی
دوره ۹، شماره ۲ (پیاپی ۱۸)،پاییز و زمستان ۱۴۰۵، صص ۸۵- ۱۲۰
DOI: 10.22070/nic.2026.20533.1403
مقاله پژوهشی

طراحی و تبیین الگوی تحول تمدن‌ساز در نظام آموزش عالی از منظر امام‌خامنه‌ای

عطیه بحرانی *
زهرا فروتنی **

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۹/۱۸
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۲/۲۹

چکیده

یکی از مهم‌ترین مباحث در سخنان امام‌خامنه‌ای واژۀ تحول است که شامل تحول در زمینه‌های مختلف ازجمله نظام آموزش‌عالی است. با عنایت به اهمیت موضوع این پژوهش با هدف طراحی و تبیین الگوی تحول تمدن ساز در نظام آموزش عالی از منظر امام‌خامنه‌ای انجام شده است. روش پژوهش کیفی از نوع بنیادی است. ازآنجاکه از نتایج این پژوهش در ایجاد تحول در نظام آموزش عالی می‌توان بهره برد، از این جنبه این پژوهش کاربردی نیز محسوب می‌شود. محتوای مورد تحلیل شامل تمامی سخنان امام‌خامنه‌ای درزمینۀ تحول در آموزش عالی از سال ۱۳۶۸ تا خرداد ۱۴۰۳ به‌صورت تمام‌شمار است. باتوجه‌به ماهیت اکتشافی تحقیق برای تجزیه وتحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده و ۱۸۴ مضمون پایه، ۴۱ مضمون سازمان‌دهنده و ۱۴ مضمون فراگیر استخراج شد. براساس یافته‌ها از منظر امام‌خامنه‌ای نظام فعلی آموزش عالی کشور پاسخ‌گوی اهداف و نیازهای کشور نیست و برای رسیدن به وضعیت مطلوب نیازمند تحول اساسی است و این تحول باید مبتنی‌بر هویت اسلامی، مبانی قرآنی، تعلیم‌وتربیت متعالی، توحیدمحور و تمدن‌ساز بوده، در جهت آرمان اصلی انقلاب اسلامی برای ایجاد تمدن نوین اسلامی و رسیدن به حیات طیبه به فتح قله‌های علمی و کسب مرجعیت علمی در جهان بینجامد. براساس نتایج پژوهش امام‌خامنه‌ای برای تحقق تحول مطلوب در نظام آموزش عالی بر بهینه سازی ساختار و عملکرد آن تأکید و الگوی آن را مشخص فرمودند.

کلمات کلیدی: امام‌خامنه‌ای، تحول تمدن‌ساز، تحول در نظام آموزش عالی، اسلامی کردن دانشگاه‌ها، تحلیل مضمون

* استادیار گروه مدیریت دولتی، دانشکدۀ مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
bohrani468@pnu.ac.ir 0000-0003-3292-4614
** دانشیار گروه مدیریت دولتی، دانشکدۀ مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. (نویسندۀ مسئول).
ZFor@pnu.ac.ir 0000-0002-5741-9297

CC BY

بیان مسئله

انقلاب اسلامی ایران دگرگونی‌ای بزرگ در جهت برداشتن موانع پیشرفت و تعالی ملت ایران و زمینه‌سازی برای تحقق آرمان‌های اسلامی مردم بود؛ اما استقرار نظام به معنای پایان یافتن انقلاب نبود. چه‌آنکه انقلاب صیرورتی پیوسته و مداوم است. نظام در عین اینکه نظم و استقرار دارد و دچار هرج‌ومرج و آشفتگی نیست، ساکن و جامد هم نباید باشد؛ بلکه پیوسته باید در حال ارتقای وضع کنونی و نیل به وضعیت مطلوب باشد. در برهه‌هایی این نیاز به تحول تشدید می‌شود و ضرورتی مضاعف می‌یابد.

پس از گذشت بیش از چهار دهه از عمر انقلاب اسلامی ایران نظام و ملت ایران گردنه‌های دشواری را طی کرده و آزمون‌های بزرگی را پشت سر گذاشته‌اند. حاصل طی کردن این مسیر دشوار گرچه رسیدن به دستاوردهای پرافتخاری بوده، اما ضعف‌هایی را نیز در بخش‌های مختلف کشور عیان کرده است. انقلاب وارد گام دوم خود شده است و دستیابی به آرمان‌های بلند و فتح قله‌هایی که هنوز به آن‌ها دست نیافته‌ایم، با حرکت عادی نظام و ادامهٔ ضعف‌های موجود ممکن نیست. اینجاست که ضرورت تحول بیش از پیش متجلی می‌شود و البته فهم صحیح از تحول نیز لازم است؛ چراکه در غیر این صورت ممکن نیست مقصود حاصل شود. یکی از زمینه‌های مهم برای تحقق این امر ایجاد تحول در آموزش عالی کشور است.

از حدود دویست سال پیش که علم غربی وارد جهان اسلام شد، واکنش‌ها و جریان‌های متفاوتی در برابر پذیرش علم جدید در جهان اسلام رخ داد (حسنی و همکاران، ۱۳۹۷، ص۱۲-۱۴). جریان اول علم جدید را ناسازگار با اسلام تلقی و آن را طرد کردند، جریان دوم با آغوش باز به استقبال علم جدید رفتند، جریان سوم به‌دنبال نشان دادن صرفاً سازگاری اسلام با علم جدید بودند و جریان چهارم باور به تفکیک علم جدید از ضمائم فلسفی و بنیان‌های معرفتی آن داشتند. پس از انقلاب اسلامی و تلاش برای سامان دادن به امور اساسی کشور در عرصه‌های عمرانی، اقتصادی، سیاسی، قضائی و تربیتی ابتدا جریان انقلاب فرهنگی شکل گرفت و به‌تدریج توجه‌ها به‌سوی اهمیت و جایگاه علوم‌انسانی و ضرورت تحول آن معطوف شد (عرفان‌منش، ۱۴۰۰، ص۱۱).

ازسوی‌دیگر هرگونه تحول جامع‌نگر باید باتوجه‌به همهٔ اجزای نهاد آموزش عالی باشد. در مطالعات سیاست‌گذاری علمی چگونگی پاسخ‌گویی نظام آموزش به نیازهای اجتماعی و... اهمیت دارد و باتوجه‌به مؤلفه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... باید راهبردها و اولویت‌ها در سیاست‌های علمی کشور مشخص شود (توکل، ۱۳۸۹، ص۳۷).

مقام معظم رهبری بارها بر لزوم تحول در آموزش عالی تأکید فرموده‌اند.

«بنای دانشگاه به‌وسیلهٔ آدم‌های نامطمئن و با سیاست‌های نامطمئن در زمان حکومت طاغوت گذاشته شده... دانشگاه را مبنی‌بر تقلید علمی و نه ابتکار علمی و تولید علم بنیان‌گذاری کردند. دانشگاه این‌جوری بنیان‌گذاری شده و خب بعضی از آثارش هم تا امروز هنوز امتداد دارد؛ بنابراین یک اصلاح و یک تحوّل و یک صیرورت درونی برای دانشگاه به‌طور مستمر لازم است» (۱۳۹۷/۳/۲۰).

در سند بالادستی «ابلاغ سیاست‌های کلی علم و فناوری» که مقام معظم رهبری (۱۳۹۳/۶/۲۹) ارائه کرده‌اند، به‌منظور دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز و شکوفایی علمی به بهینه‌سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و پژوهشی کشور و نیز افزایش سهم علم و فناوری در اقتصاد و درآمد ملی، ازدیاد توان ملی و ارتقای کارآمدی پرداخته شده است. ازآنجاکه آموزش عالی کشور در دهه‌های اخیر رشد کمی چشمگیری داشته است، این رشد بی‌رویهٔ دانشگاه‌ها همراه با افزایش دانش‌آموختگان به‌ویژه در علوم‌انسانی و رکود بازار کار برای آن‌ها چالش بزرگی را برای کشور رقم زده است. این در حالی است که در ابلاغ سیاست‌های کلی علم و فناوری (۱۳۹۳/۶/۲۹) به تنظیم رابطهٔ متقابل تحصیل با اشتغال و متناسب سازی سطوح و رشته‌های تحصیلی با نقشهٔ جامع علمی کشور و نیازهای تولید و اشتغال پرداخته شده است. بر این اساس کشور به دانش‌آموختگانی نیاز دارد که نیازمحور و مهارت‌محور بوده، بتوانند نیازهای جامعه را پاسخ دهند و مسائل کشور را حل کنند و ایجاد تحول در آموزش عالی برای تحقق این هدف مهم حائز اهمیت است.

باتوجه‌به اینکه خط‌مشی‌گذاری برای هر مسئله‌ای ازجمله تحول در نظام آموزش عالی مستلزم شناخت ابعاد و مؤلفه‌های آن است، اندیشهٔ مقام معظم رهبری در جایگاه اندیشمندی اسلامی که از قبل از انقلاب تا کنون در این راستا تلاش کرده‌اند، می‌تواند زمینهٔ خوبی برای استخراج الگوی تحول در نظام آموزش عالی باشد. بررسی پیشینهٔ پژوهش نشان می‌دهد که مطالعات انجام‌شده بیشتر به برخی از ابعاد تحول در آموزش عالی پرداخته‌اند و این مقولهٔ مهم به‌صورت همه‌جانبه بررسی نشده است. صرف‌نظر از دستاوردهای ارزنده و سودمند آن‌ها قریب‌به‌اتفاق این پژوهش‌ها درزمینهٔ تحول در علوم‌انسانی و برخی درزمینهٔ خود تحول یا تحول در آموزش‌وپرورش انجام شده است و با بررسی بیشتر پیشینه پژوهشی با مختصات پژوهش حاضر یافت نشد. همچنین قلمرو زمانی مطالعات انجام‌شده محدود به سال‌های گذشته بود و سخنان جدید و مهم رهبر معظم انقلاب در سال‌های اخیر را شامل نمی‌شد. باتوجه‌به خلأ پژوهشی موجود و به‌دلیل نقش مهم و بی‌بدیل آموزش عالی در پیشرفت علمی و حل مسائل کشور لزوم انجام چنین پژوهشی کاملاً احساس می‌شود. با عنایت به ضرورت و اهمیت تحول در نظام آموزش عالی کشور و دغدغهٔ به‌حق رهبر معظم انقلاب در این زمینه در این پژوهش تلاش شده است با تحلیل مضمون سخنان امام‌خامنه‌ای به

صورت علمی و نظام‌مند مفهوم تحول تمدن‌ساز در نظام آموزش عالی و الگو و مؤلفه‌های آن از دیدگاه معظم‌له استخراج، تبیین و تحلیل شود و به این سؤال پژوهش پاسخ داده شود که مفهوم و الگوی تحول تمدن‌ساز در نظام آموزش عالی از منظر امام‌خامنه‌ای چیست؟

وجه تمایز این پژوهش با پژوهش‌های قبلی این است که مطالعات گذشته با رویکرد توصیفی یا تحلیلی غیرسامان‌یافته در قلمرو زمانی محدود به برخی از ابعاد تحول در آموزش عالی به‌ویژه تحول در علوم‌انسانی پرداخته‌اند؛ ولی پژوهش حاضر فراتر از تحلیل نظری با تحلیل مضمون سخنان رهبری در قلمرو زمانی وسیع و استخراج مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر الگوی تحول تمدن‌ساز در نظام آموزش عالی را طراحی و تبیین کرده است؛ الگویی که می‌تواند مبنای سیاست‌گذاری‌های علمی، فرهنگی و تربیتی در سطح ملی قرار گیرد و این الگوها در راستای نقش نوآوری و دانش‌افزایی پژوهش حاضر ارزیابی می‌شود.

۱. پیشینهٔ پژوهش

نتایج بررسی پیشینهٔ پژوهش در جدول ۱ مشاهده می‌شود.

جدول ۱: پیشینهٔ پژوهش

نویسنده	عنوان	روش	نتیجه
پروین و نظرزاده زارع (۱۴۰۴)	تأملی بر چالش‌های جهت‌دهی پژوهش‌های دانشگاهی به‌سمت نقش‌آفرینی در حل مسائل و نیازهای کشور	تحلیل محتوا	از دیدگاه خبرگان چالش‌ها در چهار مقولهٔ اصلی و هشت مقولهٔ فرعی شامل چالش‌های نهادی (خلأ آیین‌نامهٔ ارتقا در اختصاص نیافتن امتیاز ویژه به انجام پژوهش‌های کاربردی و مسئله‌محور و نبود نظام نظارت و اعتبارسنجی مناسب)، چالش‌های سازمانی (توزیع نامناسب نسبت اعضای هیئت علمی به دانشجو، اختصاص نیافتن بودجه عملیاتی و مسئله‌محور در دانشگاه‌ها و بی‌توجهی به مقوله مأموریت گرایی در جذب اساتید و دانشجویان)، چالش‌های محیطی (کامل نبودن چرخه علم، فناوری و نوآوری، تقاضای کم ازسوی نهادها و سازمان‌ها برای انجام پژوهش‌های کاربردی) و چالش‌های فردی (ناتوانی و تمایل اندک اساتید به حل مسائل و مشکلات جامعه) طبقه‌بندی شد.
رضایی (۱۴۰۴)	واکاوی تحول در نظام آموزش عالی: پیش از اسلام تا دوران معاصر	اسنادی، تحلیلی	سیر تحول در نظام آموزش عالی و دلایل موفقیت یا ناموفق بودن آن بررسی شده است.

ادامه جدول ۱: پیشینهٔ پژوهش

نویسنده	عنوان	روش	نتیجه
پیروزی (۱۴۰۳)	نقش فناوری‌های نوین آموزشی و هوش مصنوعی در تحول آموزش عالی	تحلیل محتوا و مطالعات موردی	تلفیق هوشمندانهٔ فناوری و آموزش می‌تواند مسیر تحول بنیادین در آموزش عالی را هموار سازد؛ با این شرط که سیاست‌گذاری مناسب، زیرساخت‌های فناورانه و توانمندسازی منابع انسانی به‌صورت هم‌افزا توسعه یابد.
محمدی و همکاران (۱۴۰۳)	طراحی الگوی راهبردهای فرهنگی تحول نظام آموزش عالی مبتنی‌بر بیانیهٔ گام دوم انقلاب	پژوهش آمیخته	دستاورد اصلی این پژوهش الگویی است که براساس آن عوامل درونی و بیرونی در چهار بعد محتوایی، ساختاری، ارزشی و فناورانه دسته‌بندی شدند.
شاکری و همکاران (۱۴۰۲)	تحول و ارتقای علوم‌انسانی در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری	داده‌بنیاد	پدیده محوری بومی و اسلامی شدن علوم‌انسانی است.
چوبتاشانی، یاسینی و طولابی (۱۴۰۱)	عوامل مؤثر بر تحول‌آفرینی نظام آموزش عالی ایران در حوزهٔ آموزش علوم‌انسانی	آمیخته اکتشافی	از دیدگاه خبرگان الزام‌های کلان تحول‌آفرینی عبارت‌اند از عوامل سرمایه‌ای، توسعه‌ای، فرهنگی، محیطی و انگیزشی و الزام‌های خرد تحول‌آفرینی عبارت‌اند از آزاداندیشی، به روزرسانی اطلاعات، نیروی دانشی ماهر، بازاریابی دانش، تجاری‌سازی دانش، انتقال دانش، توسعهٔ دانش، فرهنگ سازی قوی دانش، ارزش‌آفرینی دانش، تقویت فرهنگ‌پذیری دانش، پژوهش‌محوری، رقابت علمی، مفهوم‌سازی دانش، تشویق علمی، کیفیت خدمات دانشی و حمایت دانشی.
عبدی و همکاران (۱۳۹۹)	واکاوی چشم‌اندازها و رسالت‌های آموزش عالی ایران در افق ۱۴۰۴؛ تحلیلی بر اولویت‌ها و فرصت‌ها	ترکیبی اکتشافی	از دیدگاه صاحب‌نظران حوزهٔ آموزش عالی دستیابی به عدالت آموزشی اولویت نخست و نیازهای اجتماعی مهم‌ترین فرصت درزمینهٔ تحقق چشم‌اندازها و رسالت‌هاست.
هدایتی و ناجی (۱۳۹۸)	الگوی نظام‌مند تحول بنیادین در آموزش وپرورش از منظر مقام معظم رهبری	داده‌بنیاد	تحول درآموزش‌وپرورش در دو بعد شکلی و محتوایی انجام گیرد و نگاه مصرفی به نگاه سرمایه‌گذاری و عدالت‌محوری تغییر کند.

ادامه جدول ۱: پیشینهٔ پژوهش

نویسنده	عنوان	روش	نتیجه
پیروزمند و چگنی (۱۳۹۸)	فرایند برنامه‌ای پالایش، پیرایش و پیدایش در تحول علوم‌انسانی	توصیفی اکتشافی	نقشهٔ راهی برای تحول احصا شده، در این مسیر پیدایش علوم‌انسانی اسلامی با هدف تحول بنیادین، فراگیر و منسجم با برنامه‌ریزی دقیق و مدیریت هوشمندانه انجام شود.
خسروانی و عین‌القضاتی (۱۳۹۸)	نقش علم در فرایند تمدن‌سازی نوین اسلامی از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای	مطالعهٔ میدانی	تولید علم و فناوری یکی از پایه‌های تمدن‌سازی و بقاءآن است.
فرزانه، خیاط و صفرپور (۱۳۹۷)	تبیین عوامل ایجاد تمدن نوین اسلامی از نگاه مقام معظم رهبری	توصیفی تحلیلی	عقلانیت و توجه به علم و شکستن مرزهای دانش از مهم‌ترین مؤلفه‌ها و بن‌مایهٔ تمدن نوین اسلامی است.
قلی‌پور و چیت سازیان (۱۳۹۶)	ابعاد و مؤلفه‌های تحول در علوم‌انسانی در اندیشهٔ مقام معظم رهبری	داده‌بنیاد	ویژگی‌های علوم‌انسانی مطلوب در سه بعد ساختار، محتوا و کنشگران طبقه‌بندی شد. براساس نتایج این پژوهش تحول بنیادین در علوم‌انسانی با هدف تمدن‌سازی اسلامی ضروری است.
خسروپناه (۱۳۹٤)	علوم‌انسانی: چیستی، ساحت‌ها و فرایندهای تحول در آن	توصیفی تحلیلی	مقصود از تحول در علوم‌انسانی فرایندی است که در آن نظریه‌های علوم‌انسانی روشمندانه و مبتنی‌بر مبانی و منابع اسلامی در راستای مقاصد شریعت و نیازهای جامعهٔ اسلامی تولید شوند.
اکبری و رضایی (۱۳۹٤)	واکاوی شاخصه‌های تمدن نوین اسلامی در اندیشهٔ مقام معظم رهبری (مُدَظلّه)	توصیفی تحلیلی	علم همراه با محوریت قوانین قرآن، ایمان، اخلاق، عقلانیت و خردورزی، مجاهدت مداوم و حکومت مردمی شاخصه‌های اختصاصی تمدن نوین اسلامی از دیدگاه رهبری است.
جهان‌بین و معینی‌پور (۱۳۹۳)	فرایند تحقق تمدن نوین اسلامی از منظر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای	توصیفی تحلیلی	از منظر امام‌خامنه‌ای تولید نظریه توسط حوزهٔ علمیه و تولید علم توسط دانشگاه وکاربست آن در سطح خرد نخبگانی جزو ملزومات تمدن نوین اسلامی است.
سنجقی و همکاران (۱۳۹۲)	تحول‌گرایی در اندیشهٔ امام‌خامنه‌ای (مد ظله العالی)	نظریه‌پردازی	تحول‌گرایی در چارچوب ارزش‌های اسلامی انقلابی موجب توسعه و تعالی انسان، سازمان و کشور می‌شود.

همان‌گونه که مشاهده می‌شود، بررسی پیشینهٔ مطالعات نشان می‌دهد که برخی از مطالعات پیشین به نقش علم و فناوری در حکم یکی از پایه‌های تمدن نوین اسلامی، برخی به تحول در آموزش‌وپرورش و برخی دیگر به تحول در آموزش عالی از زوایای مختلف و با استفاده از دیدگاه خبرگان دانشگاهی پرداخته اند. آن دسته از مطالعاتی که تحول در آموزش عالی از منظر امام‌خامنه‌ای را بررسی کرده‌اند، به برخی از ابعاد تحول در آموزش عالی به‌ویژه تحول در علوم‌انسانی بیشتر تمرکز داشته‌اند و تحول در آموزش عالی را از ابعاد و در بستر گفتمان تمدنی رهبر معظم انقلاب بررسی نکرده‌اند. بیشتر مطالعات پیشین گفتمان رهبری را در سطح راهبردهای آموزشی یا سیاست‌گذاری علمی بررسی کرده‌اند؛ درحالی‌که پژوهش حاضر با نگاهی عمیق‌تر سخنان و اندیشه‌های ایشان را در چارچوب گفتمان تمدنی و مأموریت تمدن‌سازی نظام آموزش عالی تحلیل و الگوسازی کرده است. نوآوری دیگر پژوهش حاضر در به‌کارگیری روش تحلیل مضمون برای دستیابی به الگوی تحول آموزش عالی است؛ به این معنا که مضامین بنیادین، سازمان‌دهنده و فراگیر از دل سخنان امام‌خامنه‌ای در قلمرو زمانی سال‌های ۱۳۶۸-۱۴۰۳ استخراج و در قالب الگوی مفهومی تبیین شده‌اند. این در حالی است که مطالعات گذشته عمدتاً رویکرد توصیفی یا تحلیلی غیرسامانمند در قلمرو زمانی محدود داشته‌اند. پژوهش حاضر فراتر از تحلیل نظری به **ارائهٔ** الگوی پیشنهادی تحول در نظام آموزش عالی منطبق با مبانی گفتمان تمدنی امام‌خامنه‌ای پرداخته است؛ الگویی که می‌تواند مبنای سیاست‌گذاری‌های علمی، فرهنگی و تربیتی در سطح ملی قرار گیرد و این سیاست‌گذاری‌ها در راستای نقش نوآوری و دانش‌افزایی پژوهش حاضر ارزیابی می‌شود.

۲. چارچوب مفهومی پژوهش

۲-۱. مفهوم شناسی تحول

تحول به معنای تغییر و تبدیل شیء یا شخص از حالتی و صفتی به حالت و صفت دیگر است (خسروپناه، ۱۳۹٤، ص۸). از نظر لغوی تحول مصدر عربی به معنای تغییر و دگرگونی (معمولاً در جهت بهتر شدن چیزی) است (انوری،۱۳۸۳، ص۲۹۲). امروزه تحول مقولهٔ اصلی مدیریت به حساب می‌آید و هر بخش از فعالیت‌های سازمانی به‌نوعی با آن سروکار دارد. در یک برههٔ زمانی لزوم نگرش کاربردی به نظریه‌های رفتاری باعث پیدایش مفهوم مدیریت تحول شد. هر سازمانی در فرایند تغییر برای عبور از مرحلهٔ گذار و ترک رفتارها و عادات فعلی و حرکت به‌سوی بنیان‌گذاری رفتارها و عادات جدیدی که خروجی‌های مطلوب را به دست می‌آورد و پایدار می‌سازد، نیازمند چشم‌اندازی است که تصویری از آینده ارائه دهد و تلاش‌ها برای تغییر را هدایت کند (محمدی و همکاران، ۱٤۰۳، ص٤۲-٤۳). در این میان هرگونه تغییر و تحولی باید

در افکار و اندیشه‌های نیروی انسانی آغاز شود. به‌طور طبیعی می‌توان انتظار داشت که انسان متخصص و با دانش بتواند باتوجه‌به فرهنگ و فضای آموزشی‌ای که تجربه می‌کند، در جریان تحول بهتر و سریع‌تر با ارزش‌ها و مبانی فرهنگی جامعه سازگاری یافته، همچون عضوی مؤثر از آن جامعه منشأ تأثیرهای مثبتی در راستای توسعه و پیشرفت، خلق افکار تازه و ایجاد روحیهٔ پژوهش در بین آحاد جامعه باشد (شریعتمداری، ۱۳۹٤، ص۱۱).

تحول ازسویی همچون مبدأ عزیمت انسان و جامعه در مسیر حرکت تکاملی جهت نیل به سعادت دنیوی و اخروی در کانون توجه آموزه‌های اسلامی قرار دارد و ازسوی‌دیگر جبران عقب‌ماندگی سال‌های گذشته، هماهنگی با تحول‌های شتابندهٔ علمی، فناوری، اجتماعی، فرهنگی و... در جهان امروز پیش‌بینی تحول‌های آینده و پیشرفت و تعالی جامعهٔ اسلامی در پرتو تحول‌گرایی آحاد ملت، نخبگان، رهبران سیاسی و مدیران کشور اتفاق خواهد افتاد. در طول سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی تحول‌آفرینی همواره مورد مطالبهٔ ولی فقیه بوده است. ایشان تحول در جوامع انسانی را سنت لایتغیر الهی (۱۳۸۳/۸/٦) و راز ماندگاری و تعالی بشر (۱۳۸۵/۸/۱۸) می‌دانند (زین‌الدینی، ۱٤۰۲، ص۳ -۱۲).

یکی از مهم‌ترین کلیدواژه‌های مورد استفاده در سخنان امام‌خامنه‌ای مفهوم تحول است. از منظر ایشان مقصود از تحول ایجاد حرکتی جهشی و جهادی در همهٔ بخش‌های اداری، حکمرانی و سبک زندگی عمومی با حفظ و تقویت اصول و خطوط اساسی انقلاب و نوآوری در شیوه‌ها و روش‌ها و کارکردهاست (۱٤۰۰/۰۲/۲۱). رهبر معظم انقلاب معتقدند هر جامعهٔ زنده و پویایی به تحوّل احتیاج دارد (۱۳۹۹/۳/۱٤) و این تحول باید بر مبنای اصول و مبانی فکری اسلامی و دینی باشد (۱۳۹۹/٤/۷).

براساس طرح کلی اندیشهٔ اسلامی رهبر معظم انقلاب جهت‌گیری آرمانی هرگونه تحولی رسیدن به حیات طیبه و تمدن نوین اسلامی است. چنانچه فرمودند:

> *«هدف نهایی را باید امت واحدهٔ اسلامی و ایجاد تمدن اسلامی جدید بر پایهٔ دین و عقلانیت و علم و اخلاق قرار داد» (۱۳۹۰/۶/۲۶). «انقلاب اسلامی به وجود آمد تا به ملت ایران حیات طیّبه بدهد. حیات طیّبه یعنی آن چیزی که قرآن می‌فرماید: "فلنحیّینه حیاةً طیّبه". این ثمره و هدف نهایی این انقلاب است. حیات طیّبه یعنی یک ملت هم ازلحاظ مادّی و زندگی روزمرّه از رفاه و امنیت و دانش و سواد و عزّت سیاسی و استقلال اقتصادی و رونق مالی و اقتصادی برخوردار باشد و هم ازجهت معنوی انسان‌های مؤمن و خداشناس و پرهیزکار و برخوردار از اخلاق والای الهی در آن زندگی کنند. این حیات طیّبه است» (۱۳۷۴/۷/۲۲).*

بدیهی است سمت‌وسو و جهت هرگونه تحولی در هر زمینه‌ای از منظر امام‌خامنه‌ای در چارچوب این

اهداف و آرمان نهایی تبیین‌پذیر و تحلیل‌شدنی خواهد بود. یکی از این زمینه‌ها مقولهٔ تحول در نظام آموزش عالی است.

۲-۲. تحول تمدن‌ساز در نظام آموزش عالی

سرعت تحول‌های ساختاری پس از انقلاب الکترونیك از اواخر قرن بیستم تحول تازه‌ای در علم را به صورت موج سوم به بار آورد. در موج سوم در طبقه‌بندی علم ساختار درختی تحول می‌یابد و علم ساختار شبکه‌ای پیدا می‌کند. مفهوم تخصص علمی دگرگون می‌شود و با نگاه کل‌گرا درمی‌آمیزد. جهش بزرگ رایانه‌ای و انقلاب نرم‌افزاری به وقوع می‌پیوندد. خلاقیت و فنّاوری اطلاعات جانشین مهارت‌های دو موج پیشین می‌شود. چرخه‌های زندگی و کار عمیقاً مبتنی‌بر دانش می‌شود و اقتصاد دانشی ظهور می‌یابد (فراستخواه، ۱۳۹۲، ص۱۲۵).

گیبونز (۱۹۹۷) و راسمن (۲۰۰۳) تحول‌های آموزش عالی و دانشگاهی را در اواخر قرن بیستم با مفهوم‌سازی علم شیوهٔ دو توضیح داده‌اند. علم شیوهٔ دو با رشد روندهایی در علم مانند مسئله‌گرا شدن، زمینه‌گرا شدن، کاربردگرا شدن، تحول مفهومی کیفیت و تناسب و ثمربخشی و پاسخ‌گویی نهادهای علمی به تقاضاهای بازاری و اجتماعی شکل گرفته است (فراستخواه، ۱۳۹۲، ص۱۲۵).

بعد از انقلاب اسلامی ایران یکی از حوزه‌هایی که باید متناسب با آرمان‌های انقلاب متحول می‌شد، دانشگاه و به‌طور اخص علوم‌انسانی بود. علوم‌انسانی به‌دلیل پرداختن به ابعاد وجودی انسان و تلاش برای بهبود وضعیت جوامع بشری درزمینه‌های مختلف اجتماعی نقش مهمی در پیشرفت و حفظ و ارتقای ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی جامعه دارد. دانشگاه همچون قطب اصلی تربیت نیروی انسانی نقش مهمی در این زمینه دارد. آموزش عالی یکی از اصلی‌ترین نهادهای ارزش‌آفرین و فرهنگ‌ساز در جامعه محسوب می‌شود (چوبتاشانی و همکاران، ۱٤۰۱، ص۹).

امام‌خامنه‌ای به‌کرات بر لزوم تحول در علوم‌انسانی، نظام آموزشی و آموزش عالی تأکید فرموده‌اند. ایشان معتقدند نظام آموزشی باتوجه‌به تقلیدی بودن به‌جای تفکرمحوری حافظه‌محور است و این عیبی بزرگ است که باید اصلاح شود (۱۳۸۷/۲/۱۲). محورِ تلاش باید مبتنی‌بر فکر باشد؛ ولو با حفظ هم همراه باشد. به بیان استاد شهید مطهری(ره) امروزه این نوع برخورد با متعلم همچون حافظه‌ای خالی که باید پر از اطلاعات سودمند متنوع شود، به‌شدت رد شده است. معلم باید نیروی فکری متعلم را پرورش و استقلال بدهد و قوهٔ ابتکار او را زنده کند (مطهری، ۱۳۷۳، ص۱۷).

امام‌خامنه‌ای (۱٤۰۳/۱/۱۹) در گفتمان تمدنی خویش ضمن تأکید بر نقش، اهمیت و مأموریت

دانشگاه‌ها برای تولید علم، تربیت عالم و جهت‌دهی به این دو امر خطیر فرمودند دانشگاه بیگانه از ارزش‌های دینی و جهت‌گیری‌های انقلابی تضمین‌کنندهٔ آینده نیست (۱۳٦۸/۳/۲۳) و در تمدّن اسلامی و نظام مقدّس جمهوری اسلامی که به‌سمت آن تمدّن حرکت می‌کند، دانش باید همراه با معنویّت و اخلاق پیش برود. دانشگاه همچنان که مرکز علم است، مرکز دین و معنویّت هم باشد (۱۳۷۶/۶/۱۹). الگوی تحول و پیشرفت علمی موردنظر رهبر معظم انقلاب الگوی پیشرفت ایرانی‌اسلامی است. ایشان معتقدند الگوی پیشرفت در غرب بر پایهٔ ظلم، استعمار و غارت کشورهای دیگر بنا شده و نتوانسته است فقر و تبعیض را از بین ببرد و عدالت و اخلاق انسانی را در جامعه حاکم کند (۱۳۹۲/۵/۱۵). معتقدند علم در غرب در خدمت جنگ و خونریزی، خشونت، فحشا و سکس، مواد مخدر و استعمار و تجاوز به ملت‌هاست و ما چنین علمی را نمی‌خواهیم؛ بلکه می‌خواهیم علم در خدمت انسانیت، عدالت، صلح و امنیت باشد. اسلام به ما این علم را توصیه می‌کند (۱۳۸۵/۶/۲۵).

بر این اساس امام‌خامنه‌ای ضمن انتقاد از نگاه مادی، غیرالهی و غیرتوحیدی علوم‌انسانی در غرب و ناسازگاری آن با مبانی دینی، ضمن توصیه به استفاده از پیشرفت‌های علمی کشورهای دیگر، آموزش علوم‌انسانی ترجمه‌شده از متون غربی را در دانشگاه‌ها مردود و تحول در مبانی فکری و فلسفی علوم‌انسانی در دانشگاه را ضروری دانستند و فرمودند علوم‌انسانی وقتی مفید به حال فرد و جامعه و تربیت‌کنندهٔ صحیح انسان خواهد بود که براساس تفکّر الهی و جهان‌بینی الهی باشد (۱۳۹۳/۴/۱۱ و ۱۳۸۸/۷/۲۸). رهبر معظم انقلاب (۱۳۹۷/۱۱/۲۲) ضمن نفی سوءاستفاده از علم و فناوری در الگوی غربی فرمودند علم وقتی جهت نداشته باشد، منجر به استعمار می‌شود (۱۳۹۴/۸/۲۰). امروز علم در خدمت ظالم‌ترین انسان‌ها و ظالم‌ترین جوامع است؛ باید از این حالت خارج شود (۱۳۸۸/۱۱/۱۳). ایشان بر سازندگی اخلاقی و معنوی در کنار علم تأکید کردند (۱۳۹۴/۸/۲۰) و حفظ موازین اسلامی و ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی در استفاده از علم و فناوری را ضروری دانستند (۱۳۹۳/۶/۲۹). امام‌خامنه‌ای در بیانیهٔ گام دوم انقلاب (۱۳۹۷/۱۱/۲۲) با تأکید بر اهمیت علم و فناوری همچون یکی از پایه‌های تمدن نوین اسلامی دانایی را توانایی و وسیلهٔ عزّت و قدرت کشور دانستند.

ایشان با این رویکرد درمورد وظایف و محور تحول دانشگاه فرمودند:

«دانشگاه سه وظیفهٔ اصلی دارد... اوّل عالِم تربیت کند، دوّم علم تولید کند، سوّم به تربیت عالِم و تولید علم جهت بدهد.» (۱۴۰۳/۱/۱۹). «بدون شک علم پایهٔ تمدّن است؛ اما شرط کافی برای یک مدنیّتِ درست نیست» (۱۳۸۲/۲/۲۲). «تمدن اسلامی می‌تواند با شاخصه‌های ایمان و علم و اخلاق و مجاهدت مداوم اندیشهٔ پیشرفته و اخلاق والا را به امت اسلامی و به همهٔ بشریت هدیه دهد و نقطهٔ رهایی از جهان‌بینی مادی و ظالمانه و اخلاقِ بی‌لجن‌کشیده‌ای که ارکان

تمدن امروزیِ غرب‌اند، باشد» (۱۳۹۲/۲/۹). «هدف نهایی را باید امت واحدهٔ اسلامی و ایجاد تمدن اسلامی جدید بر پایهٔ دین و عقلانیت و علم و اخلاق قرار داد» (۱۳۹۰/۶/۲۶).

۳. روش پژوهش

این پژوهش به مفهوم‌شناسی تحول و مؤلفه‌های آن در نظام آموزش عالی از دیدگاه امام‌خامنه‌ای پرداخته است. روش پژوهش کیفی و از نوع بنیادی است. ازآنجاکه از نتایج این پژوهش در ایجاد تحول در نظام آموزش عالی می‌توان بهره برد، از این جنبه این پژوهش کاربردی نیز محسوب می‌شود. در پژوهش کیفی داده‌ها به‌صورت نظام‌مند بررسی و تحلیل می‌شوند. باتوجه‌به ماهیت اکتشافی پژوهش حاضر برای تجزیه‌وتحلیل داده‌ها از روش تحلیل مضمون استفاده و مضامین پایه‌ای، سازمان‌دهنده و فراگیر استخراج شد. جامعهٔ آماری پژوهش (متن مورد تحلیل) شامل تمامی سخنان امام‌خامنه‌ای درزمینهٔ تحول در آموزش عالی از سال ۱۳۶۸ تا خرداد ۱۴۰۳به‌صورت تمام‌شمار است. برای این امر با مراجعه به پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری متون و محتوای مرتبط با موضوع پژوهش در سخنان ایشان در مقام ولی فقیه از سال ۱۳۶۸ تا ۱۴۰۳/۳/۳۱ مـوردمطالعه و تحلیل مضمون قرارگرفت. برای این منظور ابتدا متون موردنظر از متن سخنان امام‌خامنه‌ای استخراج شد و سپس با روندی مشخص شبکهٔ مضمون‌ها به‌صورت سلسله مراتبی با عناوین مضامین پایه‌ای،مضامین سازمان‌دهنده و مضامین فراگیر از محتوای سخنان ایشان انتزاع شد. درنهایت داده‌ها تحلیل و الگوی حاصل از یافته‌های پژوهش طراحی شد. برای سنجش روایی پژوهش و به‌منظور اعتبارسنجی یافته‌ها علاوه‌بر اینکه با مطالعهٔ مبانی نظری، پیشینه و اهداف پژوهش مضمون‌های پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر از متن سخنان مقام معظم رهبری انتخاب شدند، قبل از شناسه‌گذاری داده‌ها به‌طور مستمر بازبینی و جهت اطمینان از صحت تحلیل‌ها مضمون‌های نهایی به سه نفر از خبرگانی که با نظرهای مقام معظم رهبری آشنایی خوبی داشتند، ارائه و تأیید شد و براساس نتایج حاصل الگوی موردنظر طراحی و به سؤال پژوهش پاسخ داده شد.

٤. یافته‌های پژوهش

٤-١. شناسه‌گذاری تفسیری و جمع‌بندی مضمون‌ها

براساس یافته‌های پژوهش مضامین پایه (داده‌های) مستخرج از سخنان امام‌خامنه‌ای در ارتباط با موضوع پژوهش با فراوانی ۱۸۴ کد به دست آمد. با تحلیل و مرور مضمون‌های پایه و طبقه‌بندی آن‌ها مضمون‌های سازمان‌دهنده و سپس با تحلیل و مرور مضمون‌های سازمان‌دهنده مضمون‌های فراگیر به دست آمد که در جدول (۲) مشاهده می‌شود.

جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۱۱	تهیهٔ نقشه جامع علمی کشور (۱۳۸۷/۹/۲۴)	تهیه و روزآمدسازی نقشهٔ جامع علمی کشور	به‌روزرسانی و اجرای کامل نقشهٔ جامع علمی کشور
۲۲	روزآمدسازی نقشهٔ جامع علمی کشور (۱۳۹۳/۶/۲۹ و ۱۴۰۲/۱/۲۱)		
۳۳	ایجاد نظام مهندسی در نقشهٔ علمی جامع کشور (۱۳۸۷/۹/۲۴)	ایجاد نظام مهندسی و شبکهٔ نظارت بر نقشهٔ جامع علمی	
۴۴	ایجاد شبکهٔ نظارت بر این نظام مهندسی (۱۳۸۷/۹/۲۴)		
۵۵	مطالعهٔ سند جامع علمی توسط جامعهٔ علمی (۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۶۶	عملیاتی کردن نقشهٔ جامع علمی کشور (۱۳۹۴/۸/۲۰ و ۱۳۹۴/۴/۱۳)	گفتمان‌سازی برای تحقق نقشهٔ جامع علمی	
۷۷	گفتمان‌سازی برای عملیاتی کردن نقشهٔ جامع علمی کشور (۱۳۹۴/۴/۱۳)		
۸۸	تحقق کامل نقشهٔ جامع علمی برای دانشگاه (۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۹	توسعهٔ علوم پایه و تحقیقات بنیادی (۱۳۹۳/۶/۲۹)	توسعهٔ علوم پایه و علوم‌انسانی	توسعهٔ علم نافع و کاربردی با رویکرد تمدنی
۱۰	اهمیت علوم‌انسانی و لزوم توسعهٔ آن(۱۳۹۴/۴/۱۳)		
۱۱	علم نافع و کاربردی (۱۳۹۴/۸/۲۰ و ۱۴۰۲/۲/۱۲ و ۱۳۸۵/۱/۱ و ۱۴۰۲/۳/۲۱ و ۱۳۹۷/۲/۱۹)	علم نافع و مهارت‌محور	
۱۲	تفکیک بین علم نافع و غیرنافع (۱۴۰۱/۲/۲۱)		
۱۳	آموزش مهارت‌های زندگی و سبک زندگی اسلامی (۱۴۰۱/۲/۲۱)		
۱۴	آموزش‌های فنی‌وحرفه‌ای (۱۴۰۲/۲/۱۲)		
۱۵	داشتن افق دید وسیع علمی (۱۳۹۵/۳/۲۹ و ۱۳۹۷/۲/۱۹)	افق علمی وسیع و تمدن‌ساز	
۱۶	آرمان‌گرایی علمی (۱۳۹۱/۵/۱۶)		
۱۷	پیشرفت در مسیرعلم نافع در افق تمدن نوین اسلامی (۱۴۰۰/۸/۲۶)		
۱۸	توسعهٔ علم و پژوهش در گام دوم انقلاب (۱۳۹۷/۱۱/۲۲)		

ادامه جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۱۹	آزادفکری و اندیشمندی در تولید علم (۱۳۸٤/۰۲/۱۹)	خودباوری علمی	خودباوری و نوآوری در تولید علم
۲۰	تقویت خودباوری علمی و امید به پیشرفت (۱۴۰۲/۹/۸)		
۲۱	نفی علم ترجمه‌ای محض (۱۳۸۲/۲/۲۲)		
۲۲	نفی وابستگی (۱۳۹٦/۷/۲٦)		
۲۳	اتکا به خویش و تقلید نکردن کورکورانه (۱۳۷۹/۰۷/۱۴ و ۱۳۸٤/۰۲/۱۹)		
۲۴	خودکفایی علمی و وابستگی نداشتن (۱۳۸۷/۰۷/۳ و۱۳۹٦/۷/۲٦)		
۲۵	نواندیشی علمی (۱۳۷۹/۱۲/۹)	خلاقیت و نوآوری در تولید علم	
۲۶	ارتقای روحیهٔ نوآوری و شجاعت علمی (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۲۷	تولید علم و نوآوری و نظریه‌پردازی(۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۲۸	ابتکار، خلاقیت و نوآوری در تولید علم (۱۳۹۲/۵/۱۵ و۱۳۹۷/۳/۲۰ و۱۳۷۸/۳/۱۲ و۱٤۰۰/۸/۲٦ و ۱۳۸۲/۸/۸ و ۱٤۰۲/۸/۲۸)		
۲۹	سرمایه‌گذاری برای نوآوری علمی (۱۴۰۲/۷/۲۵)		
۳۰	تبدیل ایده به محصول (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۳۱	تأکید بر فناوری هوش مصنوعی (۱٤۰۰/۸/۲٦)	تأکید بر علوم جدید	
۳۲	اهمیت دانش هسته‌ای (۱۴۰۲/۳/۲۱)		
۳۳	تقویت اعتمادبه‌نفس در زمینهٔ تولید علم (۱۳۷۹/۰۷/۱۴ و ۸۲/۲/۲۲)	تقویت روحیهٔ «ما می‌توانیم»	
۳۴	تقویت روحیهٔ «ما می‌توانیم» (۱۴۰۲/۱۰/۲ و ۱۴۰۲/۹/۸ و ۱۳۸۳/۱۲/۵ و۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۳۵	ایجاد روحیهٔ خوش‌بینی به آینده (۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۳۶	تمرکز بر علم تمدن‌ساز در دانشگاه‌ها (۱۳۹۴/۸/۲۰)	برنامه‌ریزی برای چشم‌انداز علمی تمدن‌ساز	الگوی پیشرفت علمی تمدن‌ساز و توحیدمحور
۳۷	لزوم سپردن دانشگاه به مسئولان متعهد (۱۳۹۳/٤/۱۱)		
۳۸	آینده‌نگری و تعیین چشم‌انداز علمی (۱٤۰۰/۸/۲۶)		
۳۹	برنامه‌ریزی برای چشم‌انداز علمی تمدن نوین اسلامی(۱٤۰۰/۸/۲۶)		

ادامه جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۴۰	ایمان و فرهنگ توحیدی، مبنای پیشرفت علمی در تمدن اسلامی (۱۳۹۱/۰۷/۲۳)	علم یکی از مبانی تمدن اسلامی و حیات طیبه	الگوی پیشرفت علمی تمدن‌ساز و توحیدمحور
۴۱	علم، پایهٔ تمدن (۱۳۸۲/۲/۲۲)		
۴۲	علم و فناوری زیربنای تمدن نوین اسلامی (۱۳۹۸/۱۰/۲۷)		
۴۳	علم یکی از مبانی تمدن نوین اسلامی (۱۳۸۲/۲/۲۲ و ۱۳۹۰/۶/۲۶)		
۴۴	علم از شاخصه‌های تمدن اسلامی (۱۳۹۲/۲/۹)		
۴۵	علم یکی از مؤلفه‌های حیات طیبه (۱۳۸۹/٤/۲٤)		
۴۶	هدف‌گذاری علمی مبتنی‌بر اخلاق، عدالت و معنویت با رویکرد تمدنی (۱۳۷۶/۶/۱۹)		
۴۷	تمدن نوین اسلامی هدایت‌کنندهٔ علم و فناوری (۱۳۹۱/۰۷/۲۳)		
۴۸	علم و فناوری از عناصر تمدن نوین اسلامی (۱۳۹٤/۱۰/۸ و ۱۳۹۱/۰۷/۲۳)		
۴۹	علم و فناوری بخش ابزاری تمدن اسلامی (۱۳۹۱/۰۷/۲۳)		
۵۰	جهت دادن به نحوهٔ استفاده از علوم طبیعی (۱۳۹۸/۲/۱۸)	جهت‌دهی به علم براساس مبانی فرهنگ توحیدی و تمدن اسلامی	
۵۱	هدف‌گذاری علمی مبتنی‌بر دین، اخلاق و معنویت با رویکرد تمدنی (۱۳۷۶/۶/۱۹ و ۱۳۹٤/۱۰/۸)		
۵۲	لزوم جهت‌دهی به تولید علم و تربیت عالم در دانشگاه‌ها (۱٤۰۳/۱/۱۹)		
۵۳	تحول در علوم‌انسانی و ارتقا و جهت‌دهی به آن براساس مبانی قرآنی و جهان‌بینی الهی (۱۳۸۸/۷/۲۸ و ۱۱/۴/۱۳۹۳ و ۱۳۹٤/٤/۱۳ و ۱۳۹۳/۶/۲۹)		
۵۴	تأکید بر تولید علم و نظریه مبتنی‌بر مبانی اسلامی (۱۳۸۲/۸/۸ و ۱۳۸۹/۶/۱۴ و ۱۳۸۹/۷/۲۹ و ۱۳۸۹/۸/۲)		
۵۵	ایمان و فرهنگ توحیدی، مبنای پیشرفت علمی در تمدن اسلامی (۱۳۹۱/۰۷/۲۳ و ۱۳۹۸/۲/۱۸)		
۵۶	پیشرفت علمی مبتنی‌بر الگوی پیشرفت ایرانی‌اسلامی (۱۳۹۲/۵/۱۵ و ۱۳۹۴/۸/۲۰)		
۵۷	علم و فناوری، بخش ابزاری تمدن اسلامی (۱۳۹۱/۰۷/۲۳)		

ادامه جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۵۸	نفی الگوی پیشرفت علمی عاری از اخلاق و معنویت غرب (۱۳۸٦/٦/۱۲ و ۱۳۹۴/۸/۲۰ و ۱۳۹۷/۱۱/۲۲ و ۱۳۸۸/۱۱/۱۳)	نفی علم عاری از اخلاق و معنویت	علم اخلاق‌مدار و عدالت‌محور
۵۹	نفی سوءاستفاده از علم (۱۳۹۷/۱۱/۲۲)		
۶۰	حفظ موازین اسلامی در استفاده از علم (۱۳۹۳/٦/۲۹)	الگوی پیشرفت علمی مبتنی‌بر اخلاق و معنویت و عدالت	
۶۱	علم مسئولیت‌آور است (۱۴۰۲/۷/۲۵)		
۶۲	علم باید با اخلاق و معنویت و عدالت همراه باشد (۱۳۸۵/۶/۲۵ و ۱۳۸٤/۰۲/۱۹ و ۱۳۹۴/۸/۲۰ و ۱۴۰۲/۳/۲۱ و ۱۳۹٤/۱۰/۸)		
۶۳	تأکید بر علم مبتنی‌بر عدالت (۱۳۸۷/۱/۱)		
۶۴	حاکمیت مبانی و موازین اسلامی در نظام آموزش عالی (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۶۵	تربیت اخلاقی، معنوی و هویتی دانشجویان (۱۱/۴/۱۳۹۳ و ۱۳۹۴/۸/۲۰ و ۱۳۹۷/۳/۲۰)	تعلیم‌وتربیت مبتنی‌بر اخلاق و معنویت و سلامت	تعلیم‌وتربیت متعالی
۶۶	اهتمام به تعلیم‌وتربیت اسلامی همراه با آگاهی و نشاط سیاسی (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۶۷	تربیت اساتید و دانشجویان مؤمن و متعهد (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۶۸	توسعه وتقویت دانشگاه فرهنگیان و مراکز تربیت معلم (۱٤۰۲/۲/۱۲ و ۱۴۰۱/۲/۲۱ و ۱۳۹٦/۲/۱۷)	تعلیم همراه با تربیت	
۶۹	لزوم تربیت در کنار تعلیم (۱۴۰۱/۲/۲۱ و۱۳/٤/۱۳۹٤)		
۷۰	آمایش آموزش عالی (۱۳۹٤/٤/۱۳ و۱۳۹۴/۸/۲۰ و۱۳۹۷/۳/۲۰)	آمایش و مأموریت‌محور کردن آموزش عالی	آمایش آموزش عالی
۷۱	تعیین سهم و مسئولیت دانشگاه‌ها در نقشهٔ جامع علمی (۱۱/۴/۱۳۹۳ و ۳۰/۷/۱۳۹۳ و ۱۳۹۴/۸/۲۰)		
۷۲	بهینه‌سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و پژوهشی کشور (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۷۳	لزوم تبعیت دانشگاه و وزارت از شورای تحول (۱۳/٤/۱۳۹٤)		
۷۴	ایجاد توازن بین رشته‌های علمی (۱۳۹۷/۳/۲۰)	تناسب رشته‌های علمی با نیازها	
۷۵	ایجاد تناسب بین رشته‌های تحصیلی با نیاز کشور (۱۳۹۳/٦/۲۹)		

ادامه جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۷۶	پژوهش‌محور بودن دانشگاه (۱۳۹۴/۸/۲۰)	پژوهش‌محور بودن دانشگاه‌ها	پژوهش‌محور بودن با رویکرد مسئله‌محوری
۷۷	تأکید بر پژوهش در مراکز علمی (۱۳۶۸/۳/۲۳ و ۸۵/۳/۱۴)		
۷۸	افزایش بودجهٔ پژوهش (۱۳۹۳/٦/۲۹ و۱۳۹٤/٤/۱۳)		
۷۹	مصرف درست و برنامه‌ریزی‌شدهٔ بودجهٔ پژوهش (۱۳۹٤/٤/۱۳ و ۲۶/۷/۱۳۹۶)		
۸۰	مدیریت پژوهش‌محور در دانشگاه‌ها(۱۳۹۴/۸/۲۰)		
۸۱	هدفمندسازی پژوهش‌های دانشگاهی (۱۳۹۷/۳/۲۰ و ۱۳۹٤/٤/۱۳)	اولویت گذاری و هدفمندسازی پژوهش‌ها	
۸۲	اولویت‌گذاری فعالیت‌های علمی (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۸۳	پرهیز از مقاله‌محوری بی‌هدف (۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۸۴	مسئله‌محوری در فعالیت‌های جامعهٔ علمی (۱٤۰۰/۸/۲٦ و۱۳۹۷/۳/۲۰ و ۱۴۰۲/۷/۲۵)	پژوهش‌های مسئله‌محور و نیازمحور	
۸۵	درگیر شدنِ دانشگاه با مسائل و چالش‌های کشور (۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۸۶	حل عالمانهٔ مسائل کشور (۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۸۷	لزوم مسئله‌یابی و حل مسئله در دانشگاه‌ها (۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۸۸	نیازسنجی علمی (۸۸/۶/۸ و۱۳۹۴/۸/۲۰ و ۱۳۹۲/۵/۱۵ و ۱٤۰۲/۸/۲۸ و ۱٤۰۲/۲/۱۲ و ۱٤۰۲/۱/۲۱)		
۸۹	تبیین نیازهای پژوهشی کشور به نخبگان (۱۳۹٦/۷/۲٦)		
۹۰	پژوهش‌های نیازمحور (۱۱/۴/۱۳۹۳ و ۱۳۹٦/۷/۲٦ و۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۹۱	تأکید بر کیفیت در دانشگاه‌ها (۱۳۹۲/۵/۱۵)	ارتقای کیفیت علمی دانشگاه‌ها	ارتقای کیفیت
۹۲	تأکید بر کیفیت مقالات (۲۶/۷/۱۳۹۶ و۱۳۹۷/۳/۲۰)		
۹۳	منجر شدن مقاله‌ها به ثبت ابداع (۱۳۹۳/۷/۳۰)		
۹۴	اصلاح شاخص ارزیابی نخبگان از مقاله‌محوری به مسئله محوری (۱٤۰۱/۷/۲۷)	اصلاح شاخص‌های ارزیابی	

ادامه جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۹۵	تأکید بر مجاهدت علمی (۱۳۹۳/٤/۱۱)	جهاد علمی و نرم‌افزاری	مدیریت جهادی و جهاد علمی مستمر و تمدن‌ساز
۹۶	جهاد علمی، رسالت دانشگاهیان و حوزویان (۱۳۷۸/۳/۱۲ و ۱۳۸۸/٦/۲۹)		
۹۷	تأکید بر نهضت علمی و نرم افزاری (۱۳۷۹/۱۲/۹ و۱۳۸۳/۹/۱۱)		
۹۸	فراخوان و مطالبهٔ عمومی برای جهاد علمی (۱۳۹۳/٦/۲۹ و ۱۳۹۲/٥/٦ و ۱۳۹۷/۱۱/۲۲ و ۱۳۸۱/۱۲/٦ و ۱۳۸٥/۱/۱ و ۱۳۷۸/۷/٦)		
۹۹	تکمیل زیرساخت‌ها و قوانین و مقررات مربوط (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۱۰۰	تقویت عزم ملی برای توسعهٔ علم و فناوری (۱۳۹۳/٦/۲۹)	گفتمان‌سازی و جریان‌سازی برای جهاد علمی	
۱۰۱	گفتمان‌سازی برای تولید علم و پیشرفت علمی (۱۳۹۲/٥/۱٥ و ۱۳۹٥/٦/۳ و۱۳۹۴/۸/۲۰)		
۱۰۲	جریان‌سازی برای پیشرفت علمی (۲۶/۷/۱۳۹۶ و۱۴۰۳/۳/۲۶)		
۱۰۳	تقویت گفتمان تولید علم و جنبش نرم‌افزاری (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۱۰۴	تشکیل کرسی‌های نظریه‌پردازی و آزاداندیشی علمی (۱۳۹۳/٦/۲۹)	تولید علم و نظریهٔ تمدن‌ساز	
۱۰٥	تأکید بر تولید علم (۸۲/۲/۲۲ و ۱۳۸٥/۱/۱ و ۱٤۰۰/۸/۲٦ و ۱۳۸۳/۹/۱۱ و ۱۳۹۳/۷/۳۰)		
۱۰۶	تأکید بر ارائهٔ نظریه‌های علمی (۱۳۷۳/٦/۲۹)		
۱۰۷	تأکید بر تولید فکر و نظریهٔ تمدن‌ساز (۱۳۸۹/۶/۱۴ و ۱۳۹۱/۷/۲۳)		
۱۰۸	الگوسازی از چهره‌های علمی متعهد و متخصص (۱٤۰۲/۱/۲۱ و ۱۳۹۷/۲/۱۹ و ۱۳۹٦/۲/۱۷)		
۱۰۹	احیاء تاریخ علمی و الگوسازی از مفاخر علمی و فرهنگی برجسته (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۱۱۰	شتاب علمی نباید کند یا متوقف شود (۱۳۹۳/۴/۱۱ و ۱۳۹٥/۱۰/۱۳).	رفع موانع پیشرفت علمی	
۱۱۱	رفع موانع پیشرفت علمی (۱۳۹٦/۷/۲٦)		
۱۱۲	لزوم داشتن رویکرد علمی برای خنثی‌سازی تحریم‌ها (۱۳۹۳/۴/۱۱)		
۱۱۳	نفی مانع‌تراشی در مقابل پیشرفت علمی کشور (۱۳۹۳/۴/۱۱)		
۱۱۴	تأکید بر جبران عقب‌ماندگی‌های علمی (۱۳۹۷/۱۱/۲۲ و ۱۴۰۲/۱۰/۲)		

ادامه جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۱۱۵	ایجاد محیط آرام برای کار علمی دانشگاه‌ها (۱۳۹۳/۴/۱۱)	پرهیز از سیاسی‌کاری در دانشگاه	مدیریت جهادی و جهاد علمی مستمر و تمدن‌ساز
۱۱۶	پرهیز از سیاست‌زدگی و سیاسی‌کاری در دانشگاه‌ها (۱۳۹۳/۴/۱۱ و ۱۳۹۲/۵/۱۵)		
۱۱۷	پرهیز از حاشیه‌سازی و سیاست‌بازی در دانشگاه‌ها (۱۳۹٤/٤/۱۳)		
۱۱۸	مدیریت جهادی در عرصهٔ علم (۱۳۹۳/۴/۱۱)	مدیریت جهادی	
۱۱۹	تأثیر روحیهٔ بسیجی بر جهاد علمی (۱۴۰۲/۹/۸)		
۱۲۰	لزوم استمرار تلاش علمی (۱۱/۴/۱۳۹۳ و ۳۰/۷/۱۳۹۳ و ۱۴۰۲/۸/۲۸)	افزایش شتاب علمی	
۱۲۱	حفظ و افزایش شتاب در پیشرفت علمی (۱۳۸۷/۹/۲۴ و۱۳۹۴/۸/۲۰ و۱۳۹٤/٤/۱۳ و ۱۳۹۷/۱۱/۲۲ و ۱۴۰۲/۸/۲۸)		
۱۲۲	تأکید بر شتاب در مسیر پیشرفت علمی (۱۳۹۷/۱۱/۲۲)		
۱۲۳	لزوم شتاب بیشتر در جهش علمی (۱۴۰۲/۷/۲۵)	جریان‌سازی برای جهش علمی	
۱۲۴	تأکید جدی بر جهش علمی (۱۴۰۲/۷/۲۵)		
۱۲۵	لزوم خیزش علمی (۱۴۰۳/۳/۲۶)		
۱۲۶	نهادسازی و جریان‌سازی برای خلاقیت و خیزش علمی (۱۴۰۳/۳/۲۶)		
۱۲۷	پرورش استعدادهای درخشان (۱۳۹۳/٦/۲۹)	بسترسازی برای پرورش استعدادهای درخشان	رویکرد نخبه‌پروری
۱۲۸	تأکید بر شکوفایی استعدادها (۱۳۷۸/۰۷/۱۹)		
۱۲۹	ایجاد بستر برای شکوفایی استعدادها (۱۳۷۸/۰۷/۱۹)		
۱۳۰	ایجاد مراکزی برای استعدادهای درخشان (۱۳۷۸/۰۷/۱۹)		
۱۳۱	سرمایه‌گذاری مادی و معنوی برای جهش علمی نخبگان (۱۴۰۲/۷/۲۵)		
۱۳۲	تقویت رویکرد نخبه‌پروری (۱۳۸۳/۷/۵ و۲۶/۷/۱۳۹۶)		
۱۳۳	افزایش برنامه‌ریزی‌شدهٔ دانشجویان تحصیلات تکمیلی (۱۳۹٤/٤/۱۳)		
۱۳۴	معرفی و الگوسازی از نخبگان علمی متعهد و موفق (۱۳۹۳/۷/۳۰ و۱٤۰۲/۱/۲۱)		

ادامه جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۱۳۵	تکریم نخبگان علمی (۱۳۸۷/۷/۳)	تکریم، حمایت و صیانت از نخبگان	رویکرد نخبه‌پروری
۱۳۶	لزوم مقابله با جریانی که با جنبش علمی بدخواهانه رفتار می‌کند (۱۳۹٤/۷/۲۲)		
۱۳۷	لزوم مقابلهٔ مسئولان با عوامل دلسردکننده نخبگان(۱۳۹٤/۷/۲۲و۱٤۰۰/۸/۲٦ و۱۳۹۸ /۷/۱۷)		
۱۳۸	لزوم حمایت مسئولان از نخبگان و تیزهوشان (۱۳۹۳/٦/۲۹ و ۱۴۰۲/۷/۲۵ و ۱۳۹۷/۲/۱۹ و ۱۴۰۱/۷/۲۷)		
۱۳۹	حمایت از نخبگان (۱۳۹۵/۷/۲۸ و ۱۳۸۳/۷/۵ و ۱۴۰۱/۷/۲۷)		
۱۴۰	ایجاد امکان اشتغال وتحقیق برای نخبگان (۱۴۰۱/۷/۲۷ و ۱۴۰۲/۷/۲۵)		
۱۴۱	ایجاد زمینهٔ فعالیت برای نخبگان (۱۴۰۱/۷/۲۷)		
۱۴۲	ایجاد امید در نخبگان و پرهیز از ناامیدسازی با ارائهٔ تحلیل‌های واقع‌بینانه (۱۴۰۱/۷/۲۷)		
۱۴۳	اهمیت کار فرهنگی درست در بنیاد نخبگان (۱۳۹٦/۷/۲٦)	وظایف نخبگان	
۱۴۴	لزوم کار و تلاش نخبگان در کنار استعداد خدادادی (۱٤۰۱/۷/۲۷)		
۱۴۵	تلاش علمی همراه با معنویت و اخلاق شرط نخبگی است (۱٤۰۱/۷/۲۷).		
۱۴۶	دانشگاه محل جوشش جریان علم و آرمان‌گرایی باشد (۱۳۸۷/۹/۲۴).		
۱۴۷	احساس مسئولیت و شکرگزاری عملی ازسوی نخبگان کشور (۱٤۰۰/۸/۲٦ و ۱۳۷۸/۷/۱۹)		
۱۴۸	پیگیری پیشرفت و عقلانیت علمی (۱۳۸۳/۷/۱۵)		
۱۴۹	در خدمت حلّ مسائل کشور بودن (۱۴۰۱/۷/۲۷)		
۱۵۰	تعامل فعال و تقویت ارتباط با مراکز علمی جهان (۱۳۹۳/٦/۲۹ و ۱٤۰۲//۱/۱)	تعامل فعال با مراکز علمی جهان	تعامل و هم‌افزایی علمی
۱۵۱	رویکرد استقلال در فناوری همراه با تعامل علمی (۱۳۹٦/۷/۲٦)		
۱۵۲	استفاده از ظرفیت‌های علمی ایرانیان مقیم خارج (۱۳۹۳/٦/۲۹)		

ادامه جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۱۵۳	اهتمام بر انتقال فناوری (۱۳۹۳/۶/۲۹)	استفاده از تجارب علمی دیگران همراه با دانش‌افزایی	تعامل و هم‌افزایی علمی
۱۵۴	تأکید بر فراگیری علم وفناوری از دیگران (۱۳۶۹/۸/۱ و ۱۳۸٤/۰۲/۱۹ و ۱٤۰۲/۳/۲۱)		
۱۵۵	انتقال تجارب علمی به نسل جوان (۱۴۰۲/۵/۱۵)		
۱۵۶	استفاده از تجارب علمی دیگران با حفظ روحیهٔ استغنا (۱۳۹٤/٤/۱۳)		
۱۵۷	تبدیل علم به فناوری برای استفاده در صنعت (۸۵/۱/۱ و ۱۱/۴/۱۳۹۳)	ارتباط دانشگاه با صنعت برای تبدیل علم به فناوری	ارتباط با صنعت و جامعه
۱۵۸	لزوم ارتباط دانشگاه با صنعت (۱۳۸۳/۷/۵ و ۸۵/۱/۱ و ۱۳۹۲/۵/۱۵ و۱۳۹۴/۸/۲۰ و۱۳۹۶/۷/۲۶)		
۱۵۹	نفی مونتاژکاری (۱۳۹۶/۷/۲۶)		
۱۶۰	تبدیل رویکرد از مونتاژکاری به نوآوری در صنعت (۱۳۹۶/۷/۲۶)		
۱۶۱	تقویت فرهنگ کسب‌وکار دانش‌بنیان (۱۳۹۶/۷/۲۶)	بسترسازی برای تولید و اقتصاد دانش بنیان	
۱۶۲	ایفای نقش در اقتصاد مقاومتی و دانش‌بنیان (۱۳۹۴/۸/۲۰ و ۱۱/۴/۱۳۹۳)		
۱۶۳	استفاده از ابزارهای جدید علمی (۱۴۰۲/۳/۱۴)		
۱۶۴	لزوم تشکیل شرکت‌های دانش‌بنیان (۳۰/۷/۱۳۹۳ و ۱٤۰۰/۸/۲٦ و ۱٤۰۲/۷/۲۵)		
۱۶۵	ایجاد اقتصاد دانش‌بنیان (۱٤۰۱/۱/۱)		
۱۶۶	لزوم تولید دانش‌بنیان (۱٤۰۱/۱/۱)		
۱۶۷	لزوم تجاری‌سازی محصولات دانش‌بنیان (۱۴۰۲/۳/۲۱)		
۱۶۸	استانداردسازی شرکت‌های دانش‌بنیان (۱۳۹۳/٤/۱۱)		
۱۶۹	لزوم حفظ شهرت و اعتبار علمی (۱۴۰۲/۷/۲۵)	ارتقای جایگاه علمی کشور	کسب مرجعیت علمی در جهان
۱۷۰	ارتقای جایگاه جهانی کشور در علم و فناوری (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۱۷۱	برنامه‌ریزی برای کسب جایگاه اول علمی و فناوری در منطقه (۱۳۹۳/٦/۲۹)		
۱۷۲	لزوم داشتن سهم عمده در بنای علمی دنیا (۸۸/۳/۱٤)		

ادامه جدول (۲): شبکهٔ مضامین پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر

کد	مضامین پایه	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین فراگیر
۱۷۳	پیشتازی در تولید علوم و کشفیات جدید (۱۴۰۰/۸/۲۶ و ۱۳۸۵/۷/۱۳)	فتح قله‌های علمی در چشم انداز تمدنی	کسب مرجعیت علمی در جهان
۱۷۴	فتح قله‌های علمی و تبدیل ایران به قطب علمی و فناوری (۱۳۹۳/۶/۲۹ و ۱۳۹۷/۱۱/۲۲ و ۱۳۹۱/۵/۱۶ و ۱۳۸۴/۲/۱۴ و ۱۳۹۲/۷/۱۷ و ۱۳۸۶/۶/۱۲)		
۱۷۵	خط‌شکنی علمی و عبور از مرزهای دانش کنونی (۱۳۸۳/۱۲/۰۵ و ۱۳۹۷/۱۱/۲۲ و ۱۳۸۸/۶/۲۹)		
۱۷۶	شکستن مرزهای دانش (۱۳۸۳/۱۲/۰۵ و ۱۳۹۷/۱۱/۲۲ و ۱۳۸۵/۷/۱۳)		
۱۷۷	عبور از مرز دانش جهانی در چشم‌انداز تمدن نوین اسلامی (۱۴۰۰/۸/۲۶)		
۱۷۸	تبدیل ایران به مرکز ثبت مقاله‌های علمی (۱۳۹۳/۶/۲۹)	بسترسازی و هدف‌گذاری برای کسب مرجعیت علمی	
۱۷۹	لزوم پیشرفت و خط‌شکنی علمی (۸۸/۶/۲۹)		
۱۸۰	لزوم پیشگامی در علم (۱۴۰۲/۱۰/۲)		
۱۸۱	احساس نیاز و توان برای مرجعیت علمی (۱۳۸۷/۹/۲۴)		
۱۸۲	تبدیل ایران به مرجع علمی و فناوری در جهان (۱۳۸۶/۶/۱۲ و ۱۳۸۴/۱۰/۲۹ و ۱۳۹۳/۶/۲۹)		
۱۸۳	زمینه‌سازی برای کسب مرجعیت علمی در جهان (۱۳۸۷/۹/۲۴)		
۱۸۴	هدف‌گذاری برای کسب مرجعیت علمی در جهان (۱۳۸۴/۲/۱۴ و ۱۳۸۷/۹/۲۴ و ۱۳۹۳/۶/۲۹ و۱۳۹۷/۳/۲۰)		

همان‌طور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، پس از تحلیل داده‌ها و طی مراحل کدگذاری در شبکهٔ مضامین، ۱۸٤ مضمون پایه، ٤۱ مضمون سازمان‌دهنده و ۱٤ مضمون فراگیر از سخنان امام‌خامنه‌ای استخراج و براساس این یافته‌ها مؤلفه‌های الگوی تحول در نظام آموزش عالی از منظرامام‌خامنه‌ای طراحی شد (نمودار۱).

نمودار ۱: مؤلفه‌های الگوی تحول در آموزش عالی از دیدگاه مقام معظم رهبری (براساس یافته‌های پژوهش)

در ادامه هریک از مضامین فراگیر الگو باتوجه‌به مضامین پایه و نقل‌قول‌های مهم از امام‌خامنه‌ای تبیین می‌شود.

تحلیل و تبیین مضامین فراگیر

به‌روزرسانی و اجرای کامل نقشهٔ جامع علمی کشور: امام‌خامنه‌ای با عنایت به اهمیت و حساسیت نقش و جایگاه آموزش عالی در پیشرفت علمی کشور تحول عمیق در نظام آموزش عالی را لازم دانستند و

برای این منظور از سال ۱۳۸۷ بر لزوم تهیهٔ نقشهٔ جامع علمی کشور تأکید و بر ارتقای مستمر شاخص‌ها و روزآمدسازی آن باتوجه‌به تحول‌های علمی و فنی در منطقه و جهان، لزوم مطالعهٔ سند جامع علمی توسط جامعهٔ علمی، ایجاد نظام مهندسی در نقشهٔ علمی جامع کشور و ایجاد شبکهٔ نظارت بر این نظام مهندسی و جریان‌سازی وگفتمان‌سازی برای تحقق کامل آن پافشاری کردند (۱۳۸۷/۹/۲۴، ۱۳۹۳/۶/۲۹، ۱۴۰۲/۱/۲۱، ۱۳۹۷/۳/۲۰، ۱۳۹٤/٤/۱۳، ۱۳۹۷/۳/۲۰ و ۱۳۹۴/۸/۲۰).

علم تمدن‌ساز و توحیدمحور: امام‌خامنه‌ای معتقدند مبنای پیشرفت علمی در تمدن اسلامی ایمان و فرهنگ توحیدی است و در این راستا ضمن تأکید بر علم و فناوری همچون بخش ابزاری تمدن اسلامی آینده‌نگری و برنامه‌ریزی برای چشم‌انداز علمی تمدن‌ساز مبتنی‌بر الگوی پیشرفت ایرانی‌اسلامی را ضروری دانسته، برای تحقق آن بر لزوم سپردن دانشگاه به مسئولان متعهد، تحول در علوم‌انسانی، جهت‌دهی به تولید علم و نظریه و تربیت عالم و نحوهٔ استفاده از علوم براساس مبانی اسلامی و فرهنگ توحیدی تأکید فرمودند (۱۳۹۳/۴/۱۱، ۱۴۰۰/۸/۲۶، ۱۴۰۰/۸/۲۶، ۱۳۹۸/۲/۱۸، ۱۳۷۶/۶/۱۹، ۱۳۹٤/۱۰/۸، ۱٤۰۳/۱/۱۹، ۱۳۸۸/۷/۲۸، ۱۳۹۳/۴/۱۱، ۱۳۹٤/٤/۱۳، ۱۳۹۳/٦/۲۹، ۱۳۸۲/۸/۸، ۱۳۸۹/۶/۱۴، ۱۳۸۹/۷/۲۹، ۱۳۸۹/۸/۲، ۱۳۹۱/۷/۲۳، ۱۳۹۸/۲/۱۸، ۱۳۹۲/۵/۱۵، ۱۳۹۴/۸/۲۰ و ۱۳۹۱/۷/۲۳).

توسعهٔ علم نافع و کاربردی با رویکرد تمدنی: امام‌خامنه‌ای بر علم نافع، کاربردی و مهارت‌محور در افق علمی وسیع و تمدن‌ساز و نیز اهمیت علوم‌انسانی تأکید فرمودند و در این راستا توسعهٔ علوم و پژوهش‌های بنیادی، آرمان‌گرایی علمی، آموزش‌های فنی‌وحرفه‌ای، آموزش مهارت‌های زندگی و سبک زندگی اسلامی و توسعهٔ علم و پژوهش در گام دوم انقلاب در دانشگاه را لازم دانستند (۱۳۹۳/۶/۲۹، ۱۳۹٤/٤/۱۳، ۱۳۹۴/۸/۲۰، ۱٤۰۲/۲/۱۲، ۱۳۸۵/۱/۱، ۱٤۰۲/۳/۲۱، ۱۳۹۷/۲/۱۹، ۱۴۰۱/۲/۲۱، ۱۴۰۱/۲/۲۱، ۱٤۰۲/۲/۱۲، ۱۳۹۵/۳/۲۹، ۱۳۹۷/۲/۱۹، ۱۳۹۱/۵/۱٦، ۱٤۰۰/۸/۲٦ و ۱۳۹۷/۱۱/۲۲).

علم اخلاق‌مدار و عدالت‌محور: امام‌خامنه‌ای ضمن نفی الگوی پیشرفت علمی عاری از اخلاق و معنویت غرب و سوءاستفاده آن‌ها از علم، علم را مسئولیت‌آور خواندند و بر الگوی پیشرفت علمی مبتنی‌بر اخلاق، معنویت و عدالت و حفظ موازین اسلامی در استفاده از علم تأکید فرمودند و در این راستا حاکمیت مبانی و موازین اسلامی در نظام آموزش عالی را لازم دانستند (۱۳۸٦/٦/۱۲، ۱۳۹۴/۸/۲۰، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۸۸/۱۱/۱۳، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۹۳/٦/۲۹، ۱۴۰۲/۷/۲۵، ۱۳۸۵/۶/۲۵، ۱۳۸٤/۰۲/۱۹، ۱۳۹۴/۸/۲۰، ۱۴۰۲/۳/۲۱، ۱۳۹٤/۱۰/۸، ۱۳۸۷/۱/۱ و ۱۳۹۳/٦/۲۹).

تعلیم‌وتربیت متعالی: امام‌خامنه‌ای با تأکید بر لزوم تربیت در کنار تعلیم در راستای تعلیم‌وتربیت متعالی بر تربیت اساتید و دانشجویان مؤمن و متعهد، توسعه و تقویت دانشگاه فرهنگیان و مراکز تربیت معلم و

تعلیم همراه با تربیت اخلاقی، معنوی و هویتی دانشجویان و آگاهی و نشاط سیاسی تأکید فرمودند (۱۳۹۳/۴/۱۱، ۱۳۹۴/۸/۲۰، ۱۳۹۷/۳/۲۰، ۱۳۹۳/۶/۲۹، ۱۳۹۳/۶/۲۹، ۱۴۰۲/۲/۱۲، ۱۴۰۱/۲/۲۱، ۱۳۹۶/۲/۱۷، ۱۴۰۱/۲/۲۱ و ۱۳۹۴/۴/۱۳).

آمایش آموزش عالی: امام‌خامنه‌ای ضمن تأکید بر لزوم تبعیت دانشگاه‌ها و وزارت علوم از شورای تحول، در راستای تحقق طرح آمایش آموزش عالی بر مأموریت‌محور کردن دانشگاه‌ها، تعیین سهم و مسئولیت هر دانشگاه در نقشهٔ جامع علمی، بهینه‌سازی عملکرد و ساختار نظام آموزشی و پژوهشی کشور، ایجاد توازن بین رشته‌های علمی و ایجاد تناسب بین رشته‌های علمی و تحصیلی با نیازهای کشور تأکید فرمودند (۱۳۹۴/۴/۱۳، ۱۳۹۴/۸/۲۰، ۱۳۹۷/۳/۲۰، ۱۱/۴/۱۳۹۳، ۱۳۹۳/۷/۳۰، ۱۳۹۴/۸/۲۰، ۱۳۹۳/۶/۲۹، ۱۳۹۴/۴/۱۳، ۱۳۹۷/۳/۲۰ و ۱۳۹۳/۶/۲۹).

ارتقای کیفیت: امام‌خامنه‌ای یکی از مؤلفه‌های تحول در آموزش عالی را ارتقای کیفیت علمی دانشگاه‌ها دانستند و در این راستا بر افزایش کیفیت مقاله‌ها، منجر شدن مقاله‌ها به ثبت ابداع و اصلاح شاخص ارزیابی نخبگان از مقاله‌محوری به مسئله‌محوری تأکید فرمودند (۱۳۹۲/۵/۱۵، ۱۳۹۶/۷/۲۶، ۱۳۹۷/۳/۲۰، ۱۳۹۳/۷/۳۰ و ۱۴۰۱/۷/۲۷).

تعامل و هم‌افزایی علمی: امام‌خامنه‌ای در راستای پیشرفت و تقویت علم و فناوری بر تعامل فعال و ارتباط با مراکز علمی جهان، فراگیری علم و فناوری از دیگران، اهتمام بر انتقال فناوری و استفاده از ظرفیت‌های علمی ایرانیان مقیم خارج و تجارب علمی دیگر کشورها همراه با دانش‌افزایی و با حفظ استقلال و روحیهٔ استغنا تأکید فرمودند (۱۳۹۳/۶/۲۹، ۱۴۰۲/۱/۱، ۱۳۶۹/۸/۱، ۱۳۸۴/۰۲/۱۹، ۱۴۰۲/۳/۲۱، ۱۴۰۲/۵/۱۵ و ۱۳۹۴/۴/۱۳).

رویکرد نخبه‌پروری: امام‌خامنه‌ای با ذکر اهمیت کارکردی نخبگان همچون ثروت‌های انسانی و استفاده از ظرفیت نخبگان بر لزوم تکریم نخبگان علمی، نخبه باوری و حمایت و صیانت از آن‌ها، حفظ و جذب نخبگان، جلب رضایت، ایجاد زمینهٔ فعالیت برای نخبگان، ایجاد امید در نخبگان و پرهیز از ناامیدسازی آن‌ها با ارائهٔ تحلیل‌های واقع‌بینانه، تقویت رویکرد نخبه‌پروری ازطریق ایجاد مراکز و بسترسازی برای پرورش استعدادهای درخشان، سرمایه‌گذاری مادی و معنوی برای نخبه‌پروری و جهش علمی نخبگان، افزایش برنامه‌ریزی‌شدهٔ دانشجویان تحصیلات تکمیلی، تأمین امنیت فیزیکی و نرم‌افزاری نخبگان، صیانت از آن‌ها در مقابل نفوذ دشمن، تقویت هویت ملی و آرمان‌خواهی در نخبگان، لزوم مقابله با جریانی که با جنبش علمی بدخواهانه رفتار می‌کند، لزوم مقابلهٔ مسئولان با عوامل دلسردکنندهٔ نخبگان، ایجاد امکان اشتغال و تحقیق برای نخبگان و معرفی و الگوسازی از نخبگان علمی متعهد و موفق تأکید

فرمودند. ایشان در راستای نخبه‌پروری بر اهمیت کار فرهنگی درست و مانع‌زدایی فرهنگی در بنیاد نخبگان و دانشگاه‌ها، انجام درست وظایف و مسئولیت‌ها در بنیاد نخبگان و معاونت علم و فناوری ریاست جمهوری، کار و تلاش نخبگان در کنار استعداد خدادادی، نگاه عالمانه و حکیمانه به مفهوم نخبگی، احساس مسئولیت، شکرگزاری عملی و در خدمت جامعه بودن نخبگان، عقلانیت علمی، روحیهٔ جهادی، پرهیز از غرور، خودبرتربینی، طلبکاری، سرگرمی‌های زائد و ناامیدی، مقابلهٔ نخبگان با سیاه‌نمایی و تصویرسازی غلط دشمن و بازگشت نخبگان به کشور تأکید کردند و فرمودند نخبه باید از توانایی‌های خود، ظرفیّت‌های کشور و از دشمن غفلت نکند، مرعوب پیشرفت‌های علمی غرب نشود و توانایی‌های خود را در خدمت حلّ مسائل کشور قرار بدهد. ایشان تلاش علمی همراه با معنویت و اخلاق را شرط نخبگی دانستند و فرمودند دانشگاه باید محل جوشش جریان علم و آرمان گرایی باشد (۱۳۷۸/۷/۱۹، ۱۳۸۳/۷/۵، ۱۳۸٦/٦/۱۲، ۱۳۹٦/۷/۲٦، ۱۳۹۳/۷/۳۰، ۱۳۹۳/٦/۲۹، ۱۳۹٤/۷/۲۲، ۱۳۹۷/۷/۲۵، ۱٤۰۰/۸/۲٦، ۱٤۰۱/۷/۲۷، ۱٤۰۲/۱/۲۱، ۱۳۸۳/۷/۵، ۱۳۸۷/۷/۳، ۱۳۹٦/۷/۲٦، ۱۳۷۹/۰۷/۱۹، ۱۳۸۹/۷/۱٤، ۱٤۰۲/۷/۲۵، ۱۳۹٦/۷/۲٦، ۱۳۹٤/٤/۱۳، ۱۳۹۷/۲/۱۹، ۱۳۹۳/۷/ ۳۰، ۱۳۹٤/۷/۲۲، ۱۳۹۵/۷/۲۸ و ۱۳۹۸/۷/۱۷).

مدیریت جهادی، جهش و جهاد علمی مستمر و تمدن‌ساز: امام‌خامنه‌ای بر جهاد علمی و نرم‌افزاری مستمر و تمدن‌ساز در دانشگاه‌ها تأکید فرمودند و آن را رسالت دانشگاهیان و حوزویان دانستند. ایشان برای تحقق این امر گفتمان‌سازی، جریان‌سازی، تولید علم و نظریهٔ تمدن‌ساز، تکمیل زیرساخت‌ها و قوانین و مقررات مربوط، رفع موانع پیشرفت علمی، پرهیز از حاشیه‌سازی و سیاسی‌کاری در دانشگاه‌ها، ایجاد محیط آرام برای کار علمی، مدیریت جهادی، داشتن روحیهٔ جهادی و بسیجی برای خیزش و جهش علمی، الگوسازی از چهره‌های علمی متعهد و متخصص، احیاء تاریخ علمی، الگوسازی از مفاخر علمی و فرهنگی برجسته و افزایش شتاب علمی را توصیه فرمودند (۱۳۷۳/٦/۲۹، ۱۳۹۳/٤/۱۱، ۱۳۷۸/۳/۱۲، ۱۳۸۸/٦/۲۹، ۱۳۷۹/۱۲/۹، ۱۳۸۳/۹/۱۱، ۱۳۹۳/٦/۲۹، ۱۳۹۲/۵/٦، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۸۱/۱۲/٦، ۱۳۸۵/۱/۱، ۱۳۷۸/۷/٦، ۱۳۹۲/۵/۱۵، ۱۳۹۵/٦/۳، ۱۳۹۴/۸/۲۰، ۱۳۹٦/۷/۲٦، ۱۳۸۲/۲/۲۲، ۱٤۰۰/۸/۲٦، ۱۳۸۳/۹/۱۱، ۱۳۹۳/۷/۳۰، ۱۳۸۹/٦/۱٤، ۱۳۹۱/۷/۲۳، ۱٤۰۲/۱/۲۱، ۱۳۹۷/۲/۱۹، ۱۳۹٦/۲/۱۷، ۱۳۹۳/٤/۱۱، ۱۳۹۵/۱۰/۱۳، ۱٤۰۲/۱۰/۲، ۱۳۹٤/٤/۱۳، ۱۳۸۷/۹/۲٤، ۱۳۹٤/۸/۲۰، ۱٤۰۲/۷/۲۵، ۱٤۰۲/۹/۸، ۱٤۰۲/۸/۲۸ و ۱٤۰۳/۳/۲٦).

خودباوری و نوآوری در تولید علم: امام‌خامنه‌ای ضمن تأکید بر تقویت خودباوری، شجاعت علمی، روحیهٔ «ما می‌توانیم» و امید به پیشرفت نخبگان را به آزادفکری، نواندیشی، اندیشمندی در تولید علم و ابتکار، خلاقیت و نوآوری توصیه فرمودند (۱۳۷۹/۲/۹، ۱۳۷۸/۳/۱۲، ۱۳۷۹/۷/۱٤، ۱۳۸۲/۲/۲۲،

۱۳۸۲/۸/۸، ۱۳۸۳/۱۲/۵، ۱۳۸٤/۰۲/۱۹، ۱۳۸۷/۷/۳، ۱۳۹۲/۵/۱۵، ۱۳۹۳/٦/۲۹، ۱۳۹٦/۷/۲٦، ۱۳۹۷/۳/۲۰، ۱٤۰۰/۸/۲٦، ۱٤۰۲/۱۰/۲، ۱٤۰۲/۳/۲۱، ۱٤۰۲/۷/۲۵، ۱٤۰۲/۸/۲۸ و ۱٤۰۲/۹/۸).

پژوهش‌محوری با رویکرد مسئله‌محور: امام‌خامنه‌ای ضمن تأکید بر پژوهش نیازمحور و مسئله‌محور در مراکز علمی و افزایش بودجهٔ پژوهش و مدیریت بهینهٔ آن فرمودند باید نیازسنجی علمی شود، نیازهای پژوهشی کشور برای نخبگان تبیین و دانشگاه‌ها با مسائل و چالش‌های کشور آشنا و درگیر شوند و پژوهش‌های دانشگاهی به‌صورت هدفمند براساس نیازها و مسائل کشور اولویت‌گذاری و اجرا شود. ایشان تأکید فرمودند که فعالیت‌های جامعهٔ علمی مسئله‌محور باشد و از مقاله‌محوری بی‌هدف پرهیز شود (۱۳۸۵/۳/۱۴، ۱۳۸۸/۶/۸، ۱۳۹۲/۵/۱۵، ۱۳۹۳/۶/۲۹، ۱۳۹۳/۴/۱۱، ۱۳۹۴/۴/۱۳، ۱۳۹۴/۸/۲۰، ۱۳۹۶/۷/۲۶، ۱۳۹۷/۳/۲۰، ۱۴۰۰/۸/۲۶، ۱۴۰۲/۷/۲۵، ۱۴۰۲/۸/۲۸، ۱۴۰۲/۲/۱۲ و ۱۴۰۲/۱/۲۱).

ارتباط با صنعت و جامعه: امام‌خامنه‌ای ارتباط دانشگاه با صنعت را برای تبدیل علم به فناوری و بسترسازی برای تشکیل و تقویت شرکت‌های دانش‌بنیان و تولید و اقتصاد دانش‌بنیان لازم دانستند و همچنین بر نقش دانشگاه در اقتصاد مقاومتی و دانش‌بنیان تأکید و آن‌ها را به استفاده از ابزارهای جدید علمی، تجاری‌سازی و استانداردسازی محصولات دانش‌بنیان توصیه فرمودند (۱۳۸۳/۷/۵، ۱۳۸۵/۱/۱، ۱۳۹۲/۵/۱۵، ۱۳۹۳/۴/۱۱، ۱۳۹۳/۶/۲۹، ۱۳۹۳/۷/۳۰، ۱۳۹۴/۸/۲۰، ۱۳۹۶/۷/۲۶، ۱۴۰۰/۸/۲۶، ۱۴۰۱/۱/۱، ۱۴۰۲/۳/۱۴، ۱۴۰۲/۳/۲۱ و ۱۴۰۲/۷/۲۵).

کسب مرجعیت علمی در جهان: امام‌خامنه‌ای در دیدار با نخبگان و دانشگاهیان بر لزوم ارتقای جایگاه جهانی کشور در علم و فناوری، فتح قله‌های علمی، تبدیل ایران به قطب علمی و فناوری جهان اسلام و کسب مرجعیت علمی در چشم‌انداز تمدن نوین اسلامی تأکید فرمودند. ایشان برای تحقق این امر بر لزوم حفظ شهرت و اعتبار علمی، پیشتازی در تولید علوم و کشفیات جدید، خط‌شکنی علمی و عبور از مرزهای دانش کنونی در جهان در مهم‌ترین رشته‌ها، تبدیل ایران به مرکز ثبت مقاله‌های علمی و کسب مرجعیت علمی در جهان تأکید کردند و فرمودند ما باید به آنجا برسیم که اگر کسانی بخواهند به جدیدترین یافته‌های علمی دست پیدا کنند، ناچار بشوند فارسی یاد بگیرند (۱۳۸۳/۱۲/۵، ۱۳۸۴/۱۰/۲۹، ۱۳۸۴/۲/۱۴، ۱۳۸۵/۷/۱۳، ۱۳۸۶/۶/۱۲، ۱۳۸۷/۹/۲۴، ۱۳۸۸/۳/۱۴، ۱۳۸۸/۶/۲۹، ۱۳۹۲/۷/۱۷، ۱۳۹۳/۶/۲۹، ۱۳۹۱/۵/۱۶، ۱۳۹۷/۱۱/۲۲، ۱۳۹۷/۳/۲۰، ۱۴۰۰/۸/۲۶ و ۱۴۰۲/۱۰/۲).

اعتبارسنجی الگو

برای سنجش اعتبار یافته‌ها باتوجه‌به اهداف تحقیق اصل سخنان مرتبط با موضوع پژوهش از متن

سخنان امام‌خامنه‌ای موجود در پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار مقام معظم رهبری در قلمرو زمانی سال‌های ۱۳٦۸ الی خرداد ماه ۱٤۰۳ در جایگاه منابع دست اول و موثق انتخاب شدند. این سخنان قبل از کدگذاری نهایی برای بررسی روایی و اعتبار آن به‌طور مستمر بازبینی شد. همچنین جهت اطمینان از صحت تحلیل‌ها مضمون‌های نهایی پایه، سازمان‌دهنده و فراگیر به سه نفر از خبرگانی که با نظرهای امام‌خامنه‌ای آشنایی خوبی داشتند، ارائه و آن‌ها این مضمون‌ها را تأیید کردند و براساس نتایج حاصل الگوی موردنظر طراحی گردید.

نتیجه‌گیری

یکی از مهم‌ترین مباحث در سخنان امام‌خامنه‌ای واژۀ تحول است که شامل تحول در زمینه‌های مختلف ازجمله نظام آموزش عالی است. با عنایت به اهمیت موضوع این پژوهش به طراحی و تبیین الگوی تحول در نظام آموزش عالی با استفاده از تحلیل مضمون سخنان امام‌خامنه‌ای پرداخته است.

براساس نتایج تحقیق از دیدگاه مقام معظم رهبری نظام فعلی آموزش عالی کشور پاسخ‌گوی اهداف و نیازهای کشور نیست و برای رسیدن به وضعیت مطلوب نیازمند تحول اساسی است و این تحول باید مبتنی‌بر هویت اسلامی، مبانی قرآنی و تعلیم‌وتربیت متعالی و توحیدمحور بوده، در چشم‌انداز آرمان اصلی انقلاب اسلامی یعنی ایجاد تمدن نوین اسلامی و رسیدن به حیات طیبه به کسب مرجعیت علمی در جهان بینجامد.

براساس یافته‌های پژوهش جهت نیل به این هدف و ایجاد تحول عمیق و تمدن‌ساز در آموزش عالی باید نقشۀ جامع علمی کشور به‌روزرسانی و براساس آن ساختار و عملکرد وزارت علوم بهینه‌سازی شده، کیفیت آن ارتقا یابد و مهارت‌محور شود؛ آموزش عالی آمایش و مأموریت‌محور گردد، ازطریق ارتباط با صنعت و جامعه نیازسنجی علمی صورت بگیرد و با پرهیز از مقاله‌محوری محض و ازطریق پژوهش‌های هدفمند و نیازمحور با رویکرد حل مسائل کشور و در راستای دانش‌بنیان کردن تولید و اقتصاد به تولید علم جهت‌دهی شود. با جهاد علمی مستمر، مهارت‌محور و تمدن‌ساز توسعۀ علوم و پژوهش‌های بنیادی، تولیدعلم نافع، اخلاق‌مدار و عدالت‌محور مد نظرقرار بگیرد؛ تحول در علوم‌انسانی مبتنی‌بر مبانی دینی و فرهنگ توحیدی، تعلیم‌وتربیت متعالی، آموزش مهارت‌های زندگی و سبک زندگی اسلامی مورد اهتمام قرار بگیرد.

همچنین براساس دیگر یافته‌های پژوهش امام‌خامنه‌ای با هدف عبور از مرزهای دانش کنونی و کسب مرجعیت علمی در چشم‌انداز تمدن نوین اسلامی و تحقق حیات طیبه بر مدیریت جهادی و سپردن

دانشگاه‌ها به مسئولان متعهد و متخصص، نخبه‌پروری و الگوسازی از نخبگان علمی متعهد و موفق، خودباوری و نوآوری در تولید علم و درعین‌حال تعامل و هم‌افزایی علمی با دیگر مراکز تولید علم در جهان تأکید فرموده‌اند.

برخی از یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش شاکری و همکاران (۱۴۰۲)، پیروزمند و چگنی (۱۳۹۸)، قلی‌پور و چیت‌سازیان (۱۳۹٦)، خسروپناه (۱۳۹٤) و سنجقی و همکاران (۱۳۹۲) که در پیشینهٔ پژوهش به آن‌ها پرداخته شد، همخوانی دارد. براساس نتایج پژوهش شاکری و همکاران (۱۴۰۲) که با هدف طراحی الگوی فرایندی تحول و ارتقای علوم‌انسانی در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری انجام شده بود، پدیدهٔ محوری «بومی و اسلامی شدن علوم‌انسانی» شناسایی شد. براساس نتایج پژوهش پیروزمند و چگنی (۱۳۹۸) نقشهٔ راهی برای تحول احصا شد که در این مسیر پیدایش علوم‌انسانی اسلامی باید با هدف تحول بنیادین، فراگیر و منسجم با برنامه‌ریزی دقیق و مدیریت هوشمندانه انجام شود. براساس نتایج پژوهش قلی‌پور و چیت‌سازیان (۱۳۹٦) تحول بنیادین در علوم‌انسانی با هدف تمدن‌سازی اسلامی ضروری است.

براساس نتایج پژوهش خسروپناه (۱۳۹٤) مقصود از تحول در علوم‌انسانی فرایندی است که در آن نظریه‌های علوم‌انسانی روشمندانه و مبتنی‌بر مبانی و منابع اسلامی در راستای مقاصد شریعت و نیازهای جامعه اسلامی تولید شوند.

نتایج پژوهش سنجقی و همکاران (۱۳۹۲) با عنوان «تحول‌گرایی در اندیشهٔ امام‌خامنه‌ای (مد ظله العالی)» نشان می‌دهد که تحول‌گرایی در چارچوب ارزش‌های اسلامی‌انقلابی موجب توسعه و تعالی انسان، سازمان و کشور می‌شود.

همان‌طور که مشاهده می‌شود، وجه تشابه این پژوهش‌ها درزمینهٔ تحول‌گرایی مبتنی‌بر مبانی اسلامی در آموزش عالی و نیز لزوم تحول در علوم‌انسانی است؛ درحالی‌که پژوهش حاضر فراتر از رویکرد توصیفی با نگاهی عمیق‌تر و به‌صورت سامانمند سخنان امام‌خامنه‌ای را در قلمرو زمانی وسیع از خرداد ۱۳۶۸ تا خرداد ۱۴۰۳ و در چارچوب گفتمان تمدنی و مأموریت تمدن‌سازی نظام آموزش عالی تحلیل و الگوسازی کرده است؛ الگویی که می‌تواند مبنای سیاست‌گذاری‌های علمی، فرهنگی و تربیتی در سطح ملی قرار گیرد و این تحلیل و الگوسازی در راستای نقش نوآوری و دانش‌افزایی پژوهش حاضر ارزیابی می‌شود.

در راستای یافته‌های پژوهش و برای استفاده از نتایج پژوهش و تحقق تحول تمدن‌ساز در نظام آموزش عالی پیشنهادهای کاربردی زیر توصیه می‌شود:

۱. با عنایت به یافتهٔ پژوهش درخصوص تربیت متعالی پیشنهاد می‌شود در کنار آموزش متون علمی پرورش

و تربیت متعالی مبتنی‌بر هویت، فرهنگ و ارزش‌های ایرانی اسلامی دانشجویان مورد اهتمام نظام آموزش عالی قرار بگیرد.

۲. در راستای تحول در علوم‌انسانی مبتنی‌بر مبانی فرهنگ توحیدی با همکاری حوزه و دانشگاه متون آموزشی مناسب و کاربردیِ مبتنی‌بر مبانی فکری و جهان‌بینی توحیدی برای دانشگاه‌ها تهیه شود. همچنین در ارزیابی فعالیت‌های علمی در آموزش عالی به‌جای تأکید بر ترجمهٔ متون خارجی که عمدتاً با مبانی و فرهنگ اسلامی مغایرت دارند، بر تولید متون علمی و نظریه‌پردازی مبتنی‌بر مبانی فکری و فرهنگ اسلامی تأکید و امتیازگذاری شود.

۳. گفتمان تولید علم، تربیت عالِم و جهت‌دهی به این دو وظیفهٔ مهم و مورد تأکید رهبری درمورد دانشگاه‌ها در چشم‌انداز آرمان تمدن نوین اسلامی در راهبردها و برنامه‌ها و آئین‌نامه‌های وزارت علوم پیش‌بینی، تقویت و نهادینه شود.

۴. در جهت ارتقای کیفیت و مسئله‌محور بودن پژوهش‌ها آئین‌نامهٔ ارتقا به دور از یکسان‌سازی برای رشته‌های مختلف متناسب با آن رشته تعریف و اجرا شود و در ارزیابی و امتیازگذاری فعالیت‌های پژوهشی برای ارتقای اساتید دانشگاه به‌جای تأکید بر تعداد مقاله بر کاربردی بودن آن با رویکرد حل مسئله و رفع نیازهای کشور تأکید شود.

۵. با عنایت به تأکید امام‌خامنه‌ای بر علم نافع، نیازمحور و مهارت‌محور و در راستای دانش‌بنیان کردن تولید و اقتصاد و... ارتباط و همفکری و همکاری متقابل و گسترده بین جامعه، صنعت و دانشگاه بیش از پیش تقویت و تشویق شود.

۶. در راستای گسترش خلاقیت، نوآوری و نواندیشی علمی در مقام پیشران تولید علم و فناوری ازسوی وزارت علوم و بنیاد نخبگان و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری برای جذب، حمایت و صیانت از مبتکرین، پژوهشگران و نخبگان به‌طور جدی برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری شود.

۷. در راستای مأموریت‌محور کردن دانشگاه‌ها آمایش وزارت علوم به‌صورت سنجیده و براساس نیازسنجی درست، به دور از شتاب‌زدگی و اعمال فشار بر اساتید دانشگاه‌ها همراه با حفظ عزت و کرامت آن‌ها انجام گیرد.

و سرانجام در مقام پیشنهاد پژوهشی توصیه می‌شود پژوهشگران علاقه‌مند هرکدام از مؤلفه‌های این الگو را جداگانه و با تفصیل بیشتری مورد مطالعهٔ علمی قرار دهند.

تعارض منافع

نویسندگان تضاد منافعی گزارش نکرده‌اند.

سپاسگزاری

مقالهٔ حاضر با اعتبار مالی دانشگاه پیام نور نگاشته شده است و مستخرج از طرح پژوهشی با شمارهٔ ۱/۱۱۲۵۲/د است و بدین‌وسیله از دانشگاه پیام نور تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

منابع

- اکبری، مرتضی، رضایی، فریدون (۱۳۹٤). واکاوی شاخصه‌های تمدن نوین اسلامی در اندیشهٔ مقام معظم رهبری(مدظله). *الگوی پیشرفت اسلامی‌ایرانی*، ۳(۵)، ۸۵-۱۰۹.
https://www.ipoba.ir/article_16946.html

- انوری، حسن (۱۳۸۳). *فرهنگ روز سخن*، چاپ ۱۲. تهران: سخن.

- پیروزمند، علی‌رضا، چگنی، حسن (۱۳۹۸). فرایند برنامه‌ای پالایش، پیرایش و پیدایش در تحول علوم‌انسانی. *تحقیقات بنیادین علوم‌انسانی*، ۱۷، ۷-۲٦.
http://frh.sccsr.ac.ir/article-1-149-fa.html

- پروین، احسان، نظرزاده زارع، محسن (۱۳۴۴). تأملی بر چالش‌های جهت‌دهی پژوهش‌های دانشگاهی به سمت نقش‌آفرینی در حل مسائل و نیازهای کشور. *بازیابی دانش و نظام‌های معنایی*، ۱۲(٤۳)، ۹۵-۱۲۲. 10.22054/JKS.2023.72475.1564

- پیروزی، الهه (۱٤۰۳). نقش فنّاوری‌های نوین آموزشی و هوش مصنوعی در تحول آموزش عالی. اولین همایش بین‌المللی معلمان استعدادیاب و فرهنگ‌ساز در توسعهٔ آموزش‌های فنی‌وحرفه‌ای و کاردانش در مسیر توسعهٔ پایدار. https://civilica.com/doc/2293256

- پورصادق، ناصر، محمدی فاتح، اصغر، عبدی، بهنام (۱۴۰۱). مختصات تحول‌گرایی در سپهر اندیشهٔ مقام معظم رهبری. *مطالعات مدیریت راهبردی دفاع ملی*، ٦(۲۲)، ۱۳۳-۱۷۲.
https://sid.ir/paper/1038741/fa

- توکل، محمد (۱۳۸۹). *جامعه‌شناسی علم*. تهران: جامعه‌شناسان.

- جهان‌بین، فرزاد، معینی‌پور، مسعود (۱۳۹۳). فرایند تحقق تمدن نوین اسلامی از منظر حضرت آیت‌الله خامنه‌ای. *مطالعات انقلاب اسلامی*، ۱۱(۳۹)، ۲۹-٤٦.
https://enghelab.maaref.ac.ir/browse.php?a_id=1043&sid=1&slc_lang=fa

- چوبتاشانی، سعادت، یاسینی، علی، طولابی، زینب (۱۴۰۱). عوامل مؤثر بر تحول‌آفرینی نظام آموزش عالی ایران در حوزهٔ آموزش علوم‌انسانی. *پژوهش‌های رهبری و مدیریت آموزشی*، ۶(۲۱)، ۷-۳۷. https://jrlat.atu.ac.ir/article_14035.html

- حسنی، سید حمیدرضا، علی‌پور، مهدی، موحد ابطحی، سید محمدتقی (۱۳۹۷). *علم دینی: دیدگاه‌ها و ملاحظات*. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

- خامنه‌ای، سید علی، مجموعهٔ سخنان. سایت رسمی مقام معظم رهبری به نشانی: https://farsi.khamenei.ir/speech-topic

- خسروپناه، عبدالحسین (۱۳۹۴). علوم‌انسانی: چیستی، ساحت‌ها و فرایندهای تحول در آن. *تحقیقات بنیادین علوم‌انسانی*، ۱(۱)، ۳۴-۷. https://frh.sccsr.ac.ir/article-1-21-fa.pdf

- خسروانی، عباس، عین‌القضاتی، پیمان (۱۳۹۸). نقش علم در فرایند تمدن‌سازی نوین اسلامی از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای. همایش ملی گام دوم انقلاب اسلامی؛ رسالت دانشگاه‌ها. https://civilica.com/doc/1248280/

- رضائی، رباب (۱۴۰۴). واکاوی تحول در نظام آموزش عالی: پیش از اسلام تا دوران معاصر. *علوم‌انسانی و اسلامی در هزارهٔ سوم*، ۹(۵)، ۶۵۱-۶۶۱. https://hijournal.ir/files/cd_papers/r_1_250628010524.pdf

- زین‌الدینی، مجید (۱۴۰۲). منشور تحول در جمهوری اسلامی ایران مبتنی‌بر اندیشهٔ حضرت امام‌خامنه ای (مد ظله العالی). *مدیریت اسلامی*، ۳۱(۳)، ۳-۴۵. https://im.ihu.ac.ir/article_208520.html

- سنجقی، محمدابراهیم، عصاریان‌نژاد، حسین، فرهی، علی، زین‌الدینی، مجید (۱۳۹۲). تحول‌گرایی در اندیشهٔ امام‌خامنه‌ای (مد ظله العالی). *مطالعات بین رشته‌ای دانش راهبردی*. شمارهٔ ۱۱، ۲۰۷-۲۴۳. https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1051785

- شاکری، محسن، فرجی ده‌سرخی، حاتم، هوشی‌السادات، سید علی‌رضا (۱۴۰۲). مطالعهٔ داده‌بنیاد تحول و ارتقای علوم‌انسانی در دانشگاه از دیدگاه مقام معظم رهبری. *مطالعات الگوی پیشرفت ایرانی اسلامی*، ۱۱(۲۵)، ۲۷-۴۵. https://www.ipoba.ir/article_159829.html

- شریعتمداری، علی (۱۳۹۴). *جامعه و تعلیم و تربیت*. چاپ ۲۴. تهران: امیرکبیر.

- عبدی، حمید، میرشاه جعفری، ابراهیم، نیلی، محمدرضا، رجایی‌پور، سعید (۱۳۹۹). واکاوی چشم اندازها و رسالت‌های آموزش عالی ایران در افق ۱۴۰۴؛ تحلیلی بر اولویت‌ها و فرصت‌ها. *راهبرد فرهنگ*، ۱۳(۴۹)، ۲۱۹-۲۴۶. 10.22034/jsfc.2020.109871

- عرفان‌منش، ایمان (۱۴۰۰). ارزیابی وضعیت حکمرانی پایدار در شورای تحول علوم‌انسانی در چارچوب بیانیهٔ گام دوم انقلاب اسلامی. *مطالعات الگوی پیشرفت ایرانی‌اسلامی*، ۱(۱۷)، ۹-۳۸. https://www.ipoba.ir/article_134662.html

- فراستخواه، مقصود (۱۳۹۲). تحولات جهانی آموزش عالی و دانشگاه‌ها نقد کتاب نظریهٔ جهانی شدن و دانشگاه‌ها. *پژوهشنامهٔ انتقادی متون و برنامه‌های علوم‌انسانی*. ۱۳(۴)، ۱۱۹-۱۳۳. https://criticalstudy.ihcs.ac.ir/article_1083_e5e63da79fcd2bebbd7cb8bf1c1d0274.pdf

- فرزانه، محمدباقر، خیاط، علی، صفرپور، هادی (۱۳۹۷). تبیین عوامل ایجاد تمدن نوین اسلامی از نگاه مقام معظم رهبری. *پژوهش‌های اجتماعی اسلامی*. ۲۴(۳)، ۱۷۷-۲۰۵. https://iss.razavi.ac.ir/article_50.html

- قلی‌پور، حسین، چیت‌سازیان، علی‌رضا (۱۳۹۶). ابعاد و مؤلفه‌های تحول در علوم‌انسانی در اندیشهٔ مقام معظم رهبری و دلالت‌های آن بر علوم‌انسانی مطلوب جمهوری اسلامی. *راهبرد فرهنگ*، ۱۰(۳۷)، ۹۷-۱۲۴. https://www.jsfc.ir/article_47779_777e32396507a5036ede346cff7952a2.pdf

- محمدی، عباس، عزیزآبادی فراهانی، فاطمه، عامری شهرابی، محسن، قیومی، عباسعلی (۱۴۰۳). طراحی الگوی راهبردهای فرهنگی تحول نظام آموزش عالی مبتنی‌بر بیانیهٔ گام دوم انقلاب. *مطالعات راهبردی فرهنگ*، ۴(۳)، ۳۷-۷۴. 10.22083/scsj.2024.440704.1141

- مطهری، مرتضی (۱۳۷۳). *تعلیم‌وتربیت در اسلام*. تهران: صدرا.

- هدایتی، فریفته، ناجی، مهدی (۱۳۹۸). الگوی نظام‌مند تحول بنیادین در آموزش‌وپرورش از منظر مقام معظم رهبری. *پویش در آموزش علوم‌انسانی*، ۴(۱۶)، ۱۲-۲۱. https://humanities.cfu.ac.ir/article_1033_20da919294074aedf00604437701c4ae.pdf

References

- Abdi, H., Mirshah Jafari, Y.A., Nili, M., and Rajaipour, S. (2020). Analyzing the perspectives and missions of Iranian higher education in the horizon of 1404; An analysis of priorities and opportunities. *Cultural Strategy*, 13(49), 219-246. doi: 10.22034/jsfc.2020.109871 [In Persian]

- Akbari, M. and Rezaei, F. (2015). Analysis of the Characteristics of the Modern Islamic Civilization in the Thought of the Supreme Leader, *Islamic-Iranian Progress Model*, 3(5), 85-109. https://www.ipoba.ir/article_16946.html [In Persian]

- Anvari, H. (2004). *The Language of the Day*, 12th edition, Tehran: Sokhan. [In Persian]

- Chobtashani, S., Yasini, A. & Tolabi, Z. (2014). Factors affecting the transformation of the Iranian higher education system in the field of humanities education. *Research on Educational Leadership and Management*, 6(21), 7-37. https://jrlat.atu.ac.ir/article_14035.html [In Persian]

- Erfan Manesh, I. (2021). Evaluating the Status of Sustainable Governance in the Council for the Development of Humanities in the Framework of the Second Step Declaration of the Islamic Revolution. *Studies on the Iranian-Islamic Progress Model*, 1(17), 9-38. https://www.ipoba.ir/article_134662.html [In Persian]

- Farasatkhah, M. (2013). Global developments in higher education and universities. Review of the book "Theory of Globalization and Universities". *Journal of Critical Research on Humanities Texts and Programs*, 13(4), 119-133. https://criticalstudy.ihcs.ac.ir/article_1083_e5e63da79fcd2bebbd7cb8bf1c1d0274.pdf [In Persian]

- Farzaneh, M., Khayat, A. & Safarpour, H. (2018). Explaining the factors of creating a new Islamic civilization from the perspective of the Supreme Leader. *Islamic Social Research*, 24(3), 177-205. https://iss.razavi.ac.ir/article_50.html [In Persian]

- Gholipour, Hossein & Chitsazian, Alireza (2017). Dimensions and components of the transformation in the humanities in the thought of the Supreme Leader and its implications for the desired humanities of the Islamic Republic. *Cultural Strategy*, 10(37), 97-124. https://www.jsfc.ir/article_47779_777e32396507a5036ede346cff7952a2.pdf [In Persian]

- Gibbons, M. (1997). *Development of Science and Basic Research: The Implications of Mode 2 Science*, in H. Etzkowitz and L. Leydesdroff (eds.), Universities and the Global Knowledge Economy, London: Pinter.

- Hassani, S.H.R., Alipour, M., & Movahed Abtahi, S.M.T. (2018). *Religious Science: Perspectives and Considerations*. Qom: Hajj and University Research Center. [In Persian]

- Hedayati, F., & Naji, M. (2019). Systematic model of fundamental transformation in education from the perspective of the Supreme Leader. *Progress in Humanities Education*, 4(16), 12-21. https://humanities.cfu.ac.ir/article_1033_20da919294074aedf00604437701c4ae.pdf [In Persian]

- Khamenei, S. A. Collection of Statements, Official Website of the Supreme Leader at: https://farsi.khamenei.ir/speech-topic [In Persian]

- Khosropanah, A.H. (2015). Humanities: What they are, their areas and their processes of development. *Fundamental Research in Humanities*, 1(1), 7-34. https://frh.sccsr.ac.ir/article-1-21-fa.pdf [In Persian]

- Khosravani, A., & Ain-e-Qudati, P. (2019). The role of science in the process of building a new Islamic civilization from the perspective of Ayatollah Khamenei. National Conference on the Second Step of the Islamic Revolution; The Mission of Universities. https://civilica.com/doc/1248280/ [In Persian]

- Jahanbin, F., & Moeinipour, M. (2014). The process of realizing a new Islamic civilization from the perspective of Ayatollah Khamenei. *Islamic Revolution Studies*, 11(39), 29-46. https://enghelab.maaref.ac.ir/browse.php?a_id=1043&sid=1&slc_lang=fa [In Persian]

- Mohammadi, A., Azizabadi Farahani, F., Ameri Shahrabi, M., & Qayumi, A. (1403). Designing a model of cultural strategies for the transformation of the higher education system based on the declaration of the second step of the revolution. *Strategic Studies of Culture*, 4(3), 37-74. 10.22083/scsj.2024.440704.1141 [In Persian]

- Motahari, M. (1994). *Education and Training in Islam*. Tehran: Sadra. [In Persian]

- Pirouzmand, A.R., & Chagni, H. (2019). The programmatic process of refinement, refinement and emergence in the evolution of human sciences. *Fundamental Research in Humanities*, 4(5), 7-26. http://frh.sccsr.ac.ir/article-1-149-fa.html [In Persian]

- Poursadegh, N., Mohammadi Fateh, A., & Abdi, B. (2022). The characteristics of transformationalism in the sphere of thought of the Supreme Leader. *Studies in Strategic Management of National Defense*, 6(22), 133-172. https://issk.sndu.ac.ir/article_1874.html [In Persian]

- Parvin, A. and Nazarzadeh Zare, M. (1965). A reflection on the challenges of directing academic research towards playing a role in solving the country's problems and needs. *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 12(43): 95-122. doi: 10.22054/JKS.2023.72475.1564 [In Persian]

- Piroozi, A. (2024). The role of new educational technologies and artificial intelligence in the transformation of higher education, the first international conference of teachers who identify talent and create culture in the development of technical and vocational education and knowledge on the path to sustainable development. https://civilica.com/doc/2293256 [In Persian]

- Rossman, P. (2003). The Future of Higher Lifelong Education; A Holisitic View. Ny: Basic Book.

- Rezaei, R. (1404). Analysis of the evolution in the higher education system: from pre-Islamic times to the contemporary era. *Humanities and Islamic Sciences in the Third Millennium*, 9(5), 651-661. https://hijournal.ir/files/cd_papers/r_1_250628010524.pdf [In Persian]

- Sanjoghi, M.A., Assariannejad, H., Farhi, A., & Zeyn al-Dini, M. (2013). Transformationalism in the Thought of Imam Khamenei. *Interdisciplinary Studies in Strategic Knowledge*, No. 11, 207-243. https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1051785 [In Persian]

- Shakeri, M., Faraji Dehsorkhi, H.& Hoshi Sadat, S.A. (2023). Study of the Foundation for the Development and Promotion of Humanities in Universities from the Perspective of the Supreme Leader. *Studies on the Iranian-Islamic Progress Pattern*, 11(25), 27-45. https://www.ipoba.ir/article_159829.html [In Persian]

- Shariatmadari, A. (2015). *Society and Education*. 24th edition. Tehran: Amirkabir Publications. [In Persian]

- Tawakol, M. (2010). *Sociology of Science*. Tehran: Sociologists. [In Persian]

- Zainal-Dini, M. (2023). The Charter of Transformation in the Islamic Republic of Iran Based on the Thought of Imam Khamenei. *Islamic Management*, 31(3), 3-45. https://im.ihu.ac.ir/article_208520.html [In Persian]